

1978 MKP-1

A tartalomból

„Az írásbeli sajátossága, hogy a hallgatók kiegészítő információkat vehetnek igénybe. Ezek pontlevonással járnak, de aki megfelelően tud élni ezzel a segítséggel, a levonásokkal együtt is többet kap, mintha nem tudta volna megoldani a feladatot.” NEM LEHET JÓL TANÍTANI ES ROSSZUL VIZSGÁZTATNI cikk a 3. oldalon.

„A mostani srácok valahogy másképp reagálnak a társadalmi problémákra. Másod-harmadkézből táplálkozó információkra alapozva mondanak véleményt — többnyire csak egymásnak. Van egy másik dolog. Teljesen megdöbbentő, hogy mennyire befelé fordulnak az emberek. Alig vannak néhányan, akiket az is érdekel, hogy közvetlen környezetükön kívül mi történik.” AMÍG KELLEK, CSINÁLOM cikk a 7. oldalon.

„Színes televízió. 12 programválasztóval (Hamburgban csak pár filléres apróság (önirányítóval, digitális órával, képernyőjátékkal. S ezenkívül csak párfilléres apróság (öngyújtó, bonbon, kozmetikai készítmények), figyelmesség gyanánt. S a család karácsonyi társalgási témája: készülőds a tavaszi tanzániai kirándulásra, szafárra.” HAMBURGI JEGYZETEK cikk a 4. oldalon.

„Ljubimov monumentalitása nemcsak bennünket, nézőket ragadott magával. Olyan iskolapéldája volt ez egy a magyartól annyira más rendezési módszernek, aminek mindenképpen hatnia kellene nálunk. Ljubimov itt, magyar körülmények között, magyar színházban alkotta meg — ha csatározások árán is — tervezett Dosztojevszkij-sorozatának első darabját.” HOGYAN LEHET VALAMI MARGYARUL OROSZ? cikk a 6. oldalon.

„Írott kritika a megnyitó óta eltelt 3-4 hónapban ennek ellenére nem jelent meg a műről, az ellentétes vélemények csak szóban (vagy legjobban esetében a vendégkönyv lapjain) ütköznek. Mindez mutatja, hogy az oltár létrehozása, megalkotása olyan művészi tett, ami mellett nem lehet szó nélkül elmenni.” GONDOLATOK MELOCCO MIKLÓS: ADY-OLTÁR CÍMŰ MUNKÁJA KAPCSÁN cikk az 5. oldalon.

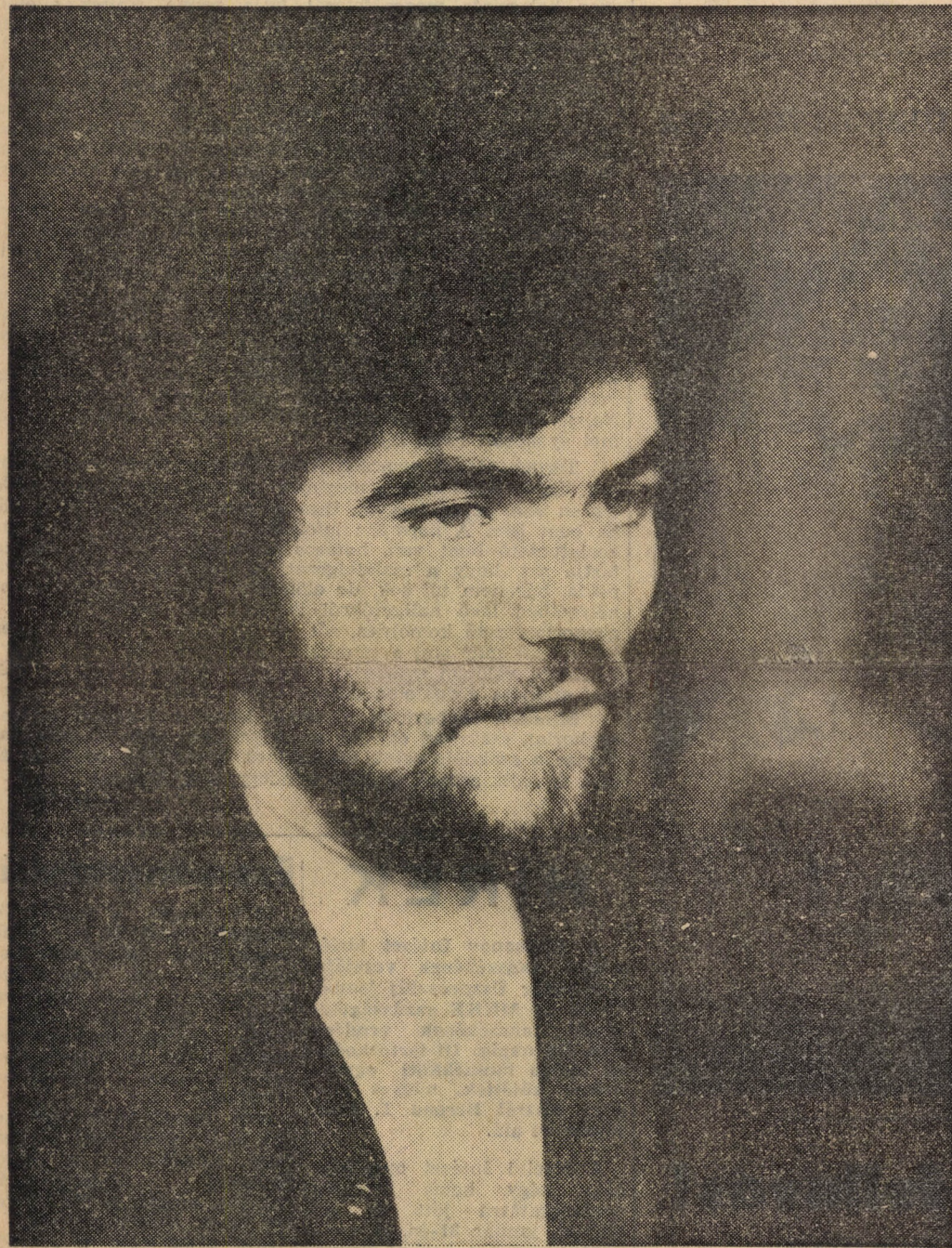
VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

XX. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM.

ÁRA: 80 FILLÉR

1978. FEBRUÁR 23.

Gyömrői Gábor, a KISZ-bizottság első évfolyam-felelőse

Fotó: Fáth Péter

A februári utóvizsgákról

A vizsgaidőszak közepén fehér papír jelent meg az iparkari KISZ-bizottság hirdetőtábláján, amely a következőket tudatta a hallgatókkal: „Februárban nincsen ismételt vizsga. Aki januárban nem tesz sikeres vizsgát, félévet ismételt”. A közlemény nagy felzúdulást keltett, különösen az háborított fel a kedélyeket, hogy erről a vizsgaidőszak közepén értesültünk. Azóta már kiderült, hogy ilyen kategóriás intézkedésről szó sincs, és azoknak a hallgatóknak a nagy része, akik megkapták a vizsgaengedélyt, már le is vizsgáztak.

Ez ügyben kerestem meg dr. Stark Antal oktatási rektorhelyettesét. Stark elvtárs elmondta, hogy olyan rendeletet, mely megtiltotta volna vizsga letételét a szorgalmi időszakban, semmilyen fórum nem hozott. Közismert viszont (1977. november 3-16. számunkban már írtunk erről), hogy az 1976-77-es tanév tapasztalatait megvizsgálva a

rektori tanács megállapította, hogy elburjánzottak a szorgalmi időszak alatt tett vizsgák. Még októberben határozatot hozott a tanácsülés, hogy ezt a folyamatot vissza kell szorítani, mivel rontja a tanulmányi fegyelmet, zavarja a tanárszéki munkát. Több KISZ- és TKR-fórumon is elhangzott, hogy csak nagyon indokolt esetben fogják engedélyezni a szorgalmi időszak alatt a vizsgázást — így nem érhetne váratlanul ez a szigorítás a hallgatókat. Nagy Husszejn Tibor, a fent említett közlemény aláírója is erre kívánta megegyező nyomatékosan felhívni a figyelmet, csak a pontatlan fogalmazás miatt túl erősen sikerült a nyomaték.

A határozat végrehajtásáról a következőket mondta Stark elvtárs: az elképzeléseket nem sikerült olyan mértékben végrehajtani, mint tervezték. Ezt a számok is alátámasztják. Kétszázhat hallgató (ebből ötvenegy nappali) fordult a rektorhoz vizsgaenge-

délyért. Ez a szám a harmadik utóvizsgákra és a vizsgaidőszakon túli vizsgákra irányuló kérelmeket jelenti. Jogosnak ítélték százhatvannyolc kérvényt (negyvenhárom nappali hallgatóé). Olyan hallgatóknak adták meg az engedélyt, akik egy tárgyból megbuktak, ugyan, de a többitől elfogadható eredményt produkáltak, illetve jogosan betegségre hivatkoztak. Az utóbbiak közül nem tudtak minden indokot figyelembe venni — volt olyan hallgató, aki néhány napos betegségre hivatkozva két-három tárgyból kért vizsgaengedélyt.

Az elutasítás félévismétlést jelent. Azonban nemcsak ez a harminckilenc hallgató nem folytatja ezt a félévet, hanem azok sem, akiket a karok utasítottak el (ide tartoznak azok, akiknek joguk sem volt fellegezni, illetve joguk volt, de nem éltek vele). Ezek a döntések háromszáztizenkét hallgatót érintettek, ebből negyven-

(Folytatás a 2. oldalon)

Rendkívüli intézkedések

Oktatási szünet, költözik az egyetem, indul a rekonstrukció

Rendkívüli nap volt az egyetemen február 20-a, hétfő. Reggel 9-kor tanszékvezetői értekezleten, 10-kor az egyetem összes hallgatója előtt, délután 1-kor pedig összoktatói értekezleten ismertette a rektor az egyetem épületének súlyos, helyenként életveszélyes állapota miatt elrendelt rendkívüli intézkedéseket.

A tanszékvezetői értekezlet után tájékoztatást kértünk a rektortól a jelenlegi helyzetéről.

— Melyek az épületek azok a részek, amelyek közvetlen életveszélyt rejtenek magukban?

— Mindenekelőtt az előadók és az aula, melyeknek vas- és üvegtető szerkezete már javításra sem alkalmas. Továbbá a III. emelet Dunaparti frontján elhelyezkedő szemináriumi helyiségek, valamint a szemközti soron a marketing tanszék földemelő állapotú állapotú, hogy e szobákat be kell zárni.

— A folyosók jelenleg nem életveszélyesek?

— Maga a vakolathullás is életveszély forrása volt. A korábbi, 1970-es műszaki vizsgálatok ezt nem derítették fel. Egyes vakolatfelületek december végi leszakadása után a szakvizsgálatok viszont azt derítették ki, hogy ce-

mentnek nyoma sem volt a vakolatban, s az első vizsgálatok alapján levont következtetések, miszerint a vakolat kétharmadát kell eltávolítani, a további lezuhanások életveszélyének elhárítására, még túl optimistának is bizonyultak. Körülbelül háromnegyed-részt kell eltávolítani. Ez folyamatban van, és viszonylag gyorsan el lehet hárítani az ebből eredő veszélyt.

— Mi pótolja az üzemeltetésre alkalmatlan helyiségeket?

— Az oktatási miniszter elrendelte a Műszaki Egyetem Közlekedési Kara Közraktár-utca—Kinizsi utca—Zsil utca között fekvő, tehát kollégiumi szomszédságában álló épületek kiürítését és átadását. Ez az épület pótolni tudja — ha azonnal megkapjuk azt a részt, amit a miniszteri rendelkezés előír — a kieső szemináriumi szobákat, mégpedig minőségileg nagyon jó színvonalon. Nagy előadók azonban nincsenek

ebben az épületben. Az I—IV. nagy előadók pótlására pillanatnyilag két megoldás kínálkozik. Az egyik, hogy más egyetemektől kérünk nagy előadókat. Ez lehetséges a Műegyetem vegyi épületében, tőlünk mintegy 500 méter távolságra. Lehetséges esetleg a Kertészeti Egyetem Villányi úti épületében, vagy más, közel eső egyetemeken. Ez esetben bizonyos óra átcsoportosítással előadás-tömböket tudnánk kialakítani. (Mindenesetre addig is tehermentesítjük a nagy előadók és az aula tetőszerkezetére nehezedő súlyt a paravédő üvegek kiszedésével. Hogy a termék valamilyen formában hasznosíthatóvá tehető-e, ahhoz még további műszaki szakvéleményre lesz szükség.)

A másik megoldás bizonyos tantervi változtatásokat igényel, az előadások óraszámának esetleges csökkentését, osztott előadások bevezetését. Ezt szeretnénk elkerülni és reméljük, hogy órarendi változtatások a kölcsön-termek segítségével megoldást nyújtanak.

(Folytatás a 3. oldalon)

Lesz-e közgazdászképzés a filmszakmában és a színházaknál?

A Közgazdász hasábjain már két cikk foglalkozott a drámatörténet és a filmgyártás, -forgalmazás címet viselő alternatív tárgyakkal. De, hogy lesz-e még cikk a témáról — egyelőre bizonytalan. Hogy lehet mindez, hiszen ezek voltak azok az alternatív tárgyak, amelyek iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozott a hallgatóság körében, csaknem százan látogatták az előadásokat?

A „kulturális közgazdász”-képzés beindítását a FÖMO, a MOKÉP és a színházak kérésére a Fővárosi Tanács Művelődési Főosztálya szorgalmazta, elsősorban a képzéshez szükséges 60—70 ezer forint rendelkezésre bocsátásával. Az oktatási miniszter engedélyével felkérték egyetemünket, járuljon hozzá a háromféléses képzés beindításához. A tervezetben ez áll indoklasként: „A kulturális területen dolgozó gazdasági vezetők csak abban az esetben láthatják el jól feladatukat, ha a felsőfokú gazdasági képzettség a kultúra különböző szakágaiban való tájékozottsággal, áttekinthető képességgel párosul.”

Megkezdtek hát a tárgyak oktatását, sőt az első félév sikeresen is zárult. Hasznos volt azoknak, akiket tényleg érdekelt, és kellemes azoknak, akik számírtva a nem túl szigorú számonkérésre, vagy a téma közgazdaságtantól való különbözőségére választották ezeket a tárgyakat. Csak hogy eljött a második félév

mind a képzésben, mind az egyetemen; amikor senki nem tudott a beiratkozáskor semmit a tárgyakat illetően. Egy dolog azonban mind a mai napig biztos: a negyedéves szakmai gyakorlaton vannak jelenleg és a harmadéveseknek nincs az idei félévben alternatív tárgyuk. Így esett meg az, hogy a szokásos keddi időpontban megjelent előadását megtartani Lengyel György, a Madách Színház rendezője, illetve Félja Sándor filmesztéta — csak éppen a hallgatóság hiányzott. Az egyetem és az illetékes szervek együttműködése tehát tökéletes! Csak az a baj, hogy mindennek a hallgató látja kárát.

Valamit mégis sikerült feltárni a dolgok jelenlegi állásáról. Annak a 20—25 negyedévesnek, akik tavaly elkezdtek a tárgyat, továbbra is kötelező. A harmadévesek pedig fakultatív tanulhatják tovább eddigi tárgyukat. Így minden bizonnyal csak azok fognak jelentkezni, akiket ez tényleg érdekel. De vajon hányan lesznek ilyenek? Az idei program csábító: színházi próbák, filmfelvételek látogatása szerepel benne. Talán ösztöndíjat is lehetne szerezni, különösen vidéki színházaktól. A FÖMO-nál pedig már az idén 8 állás vár frissen végzett közgazdászokra.

A jelentkezések a 111/a-ba adjátok le. És ha addig nem jön köze semmi, találkozzunk március 7-én a szokott időben!

Schütt Margit

Rektori utasítás

Az egyetem központi épületének állaga erősen leromlott, több helyiséget le kell zárni. Ez az oktatási rend jelentős átszervezését teszi szükségessé, beleértve a kollégiumi közös helyiségek egyrészt, és más egyetemek épületeinek igénybevételét, és természetesen az órabeosztások megváltoztatását is.

Az oktatás módosult feltételeinek megteremtésére, az átszervezés lebonyolítására 1978. február 20-tól az oktatás szüneteltetését rendeltem el a nappali tagozaton március 4-ig, az esti tagozaton március 3-ig bezárólag. A levelező tagozaton tanítási szünet nincs. A tantervben szereplő április 2-től 8-ig terjedő tanulmányi szünet április 2—4-e közötti napokra korlátozódik. (Az oktatás szüneteltetése a tanár „C”-szak más egyetemen szervezett óráira nem vonatkozik.)

Az oktatás szüneteltetési időszakában a nappali tagozat I—II—III. évfolyamának hallgatói előrehozott vizsgát kötelesek tenni az alábbiak szerint:

I. évfolyamon a Termelés technikai alapjai c. tárgyból írásbeli záróvizsga; II. évfolyamon Filozófia tárgyból szóbeli kollokvium; III. évfolyamon Népgazdasági tervezés és irányítás c. tárgyból kollokvium. (Kivéve a Tervgazdasági szak és a Tanári „C”-szak harmadéves hallgatóit.)

A tanszékek által meghirdetett vizsgára becsatolni a feltételeket felüggesztem.

A vizsgák időpontjáról a megelőző konzultációk idejéről és helyéről, valamint a vizsgakövetelményről a tanszékek adnak tájékoztatást.

A sikertelen, az elmulasztott, vagy az elzúgott dékani engedély nélkül elhalasztott vizsga, utóvizsgajellegű pótlásra a rendes tavaszi vizsgaidőszakban kerülhet sor.

A március 4-én, illetve 6-án életbelépő új terem- és órabeosztást a főbejáratú hirdetőtáblán tesszük közzé.

Kérek minden hallgatót és oktatót az intézkedések fegyelmezett tudomásulvételére.

Berend T. Iván

Hírek az egyetemi menzáról

Az új évben és a II. félév kezdetén is mindenki változatlan érdeklődéssel figyeli az egyetemi menza helyzetét, a forgalmi csúcsok, az ételek mennyiségének, minőségének változását. Egyetemünk állami és szakszervezeti vezetőségének képviselőiben többször tárgyaltunk a menzát üzemeltető vállalat igazgatójával, munkatársaival a menza ügyeiről, a hallgatók és dolgozók sérelmeinek orvoslási lehetőségeiről.

Az egyetem épületének rekonstrukciójával egyidejűleg kerülni volna felújításra a konyha és az étterem. Az általános felújítás nagysága és időbeni elhúzódása nem teszi lehetővé, hogy tovább halogassuk a konyha és az étterem helyzetének javítását, ezért külön feladatokat kell megoldani.

Az általános rekonstrukciótól függetlenül az üzemeltetés folyamatos biztosítása mellett már most megkezdődött a legfontosabb berendezések felújítása, cseréje. A kiszolgálás gyorsaságának javulásán túl ettől azt is várjuk, hogy az ételek minősége is jobb lesz a korábbiaknál.

Az ártájközvetítés megszerzése mellett néhány forgalmazási változtatásra is sor kerül a közeljövőben, hogy csökkentsen a sorbanállási idő.

Az idegen vendégek létszámát sikerült a minimálisra csökkenteni, amit a jövőben fokozottabb mértékben ellenőrizni fogunk.

A hallgatói igények figyelembevételével az étkezési jegyek beváltási lehetősége a jövőben a következő:

— Az étkezési jegyeket meleg ételre 1978. június 30-ig időkorlátozás nélkül lehet beváltani.

— Hideg ételre csak a tárgyhónapban hetenként egy alkalommal csütörtökön 12–14-ig lehet az étkezési jegyekért vásárolni.

A hideg étel árusításával és a meleg ételre történő beváltás lehetőségének kibővítésével kizárólag az órarendi nehézségek áthidalását kívánjuk elősegíteni.

Az érvényes rendelkezések értelmében az étkezési lehetőségek

ség és támogatás biztosításával elsősorban a meleg ételek fogyasztását kell elérni.

Az órarendi ütközések miatt indokolt beváltás — elsősorban a hideg étel vásárlásánál — nem jogosít fel senkit arra, hogy közvetlenül az étkezési jegyek átvétele után az egész havi jegyet hideg élelemre váltsa át.

Az indokoltnál nagyobb mennyiségű jegy beváltását — 10–12 db havonta — a jövőben nem engedélyezzük.

Az étkezési jegyek beváltása is új elszámolási rend alapján történik. A vásárlás alkalmával a hideg árut árrés nélkül, beszerzési ár alapján (nyersanyagértékben) értékesíti a vállalat, ugyanakkor az étkezési jegyek értékét is nyersanyag értéknek megfelelően számolják el.

Ez azt jelenti, hogy az itt vásárolt áru ára a bolti kiskereskedelmi ár alacsonyabb (mivel a vállalat árrést nem számít fel) és ennek megfelelően a beváltott jegyeket is nyersanyag értékben fogadják el.

Az ebédjegy egységára (nyersanyag értékben) hideg étel vásárlásakor 9,95 forint, vacsorajegy ára 8,35 forint.

Az egyetemi menza színvonalának javítása érdekében vezetői szinten a vállalat már több intézkedést tett. Reméljük, hogy a kezdeti lépések az intézkedések hatására, tartós eredmények elérését, a minőség javítását biztosítják.

Hallgatóink és dolgozóink megértésén túl azt kérjük, hogy észrevételeikkel, panaszokkal, tanácsaikkal segítségük a vállalat dolgozóinak és az egyetemi menzabizottság tagjainak munkáját.

A menzabizottság tagjai: Marjai Zsuzsa, II. évf. nemzetközi; Orosz József, II. évf. agrár; Baboth Klára, IV. évf. belker.; Gábor Imre, V. évf. ngt.; Tóth József, V. évf. ngt.; Papp József, V. évf. ngt., Bollok Borbála, III. évf. tanár „B”; Tóth Edit, III. évf. tanár „B”; Kövér Hedvig, I. évf. 17. cs.; Erhardt László, I. évf. 14. cs.; Varga Jolán, I. évf. tanár „A”.

dr. Tóth András

A POLVAX vendége: Nyers Rezső

Szokatlanul nagy számú érdeklődőt vonzott a február 9-i POLVAX, amelynek meghívott vendége Nyers Rezső, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének igazgatója, az MSZMP KB tagja volt. A nagy érdeklődés egyaránt szólt az előadó személyének és a témának: Tízéves a mechanizmus.

Előadásában Nyers elvtárs röviden vázolta a mechanizmus történetét, a megítélése körüli vitákat, majd a feltett kérdésekre válaszolt.

Nyers Rezsővel készített interjúkat lapunk következő számában közöljük.

Hódít a POLVAX

Székesfehérváron is van olyan új, mint a Pesti Műsor. Ezt forgattam egyik délután, hátha találok valami érdekességet.

Művészbarátok Klubja, február 17. péntek POLVAX—Kínáról.

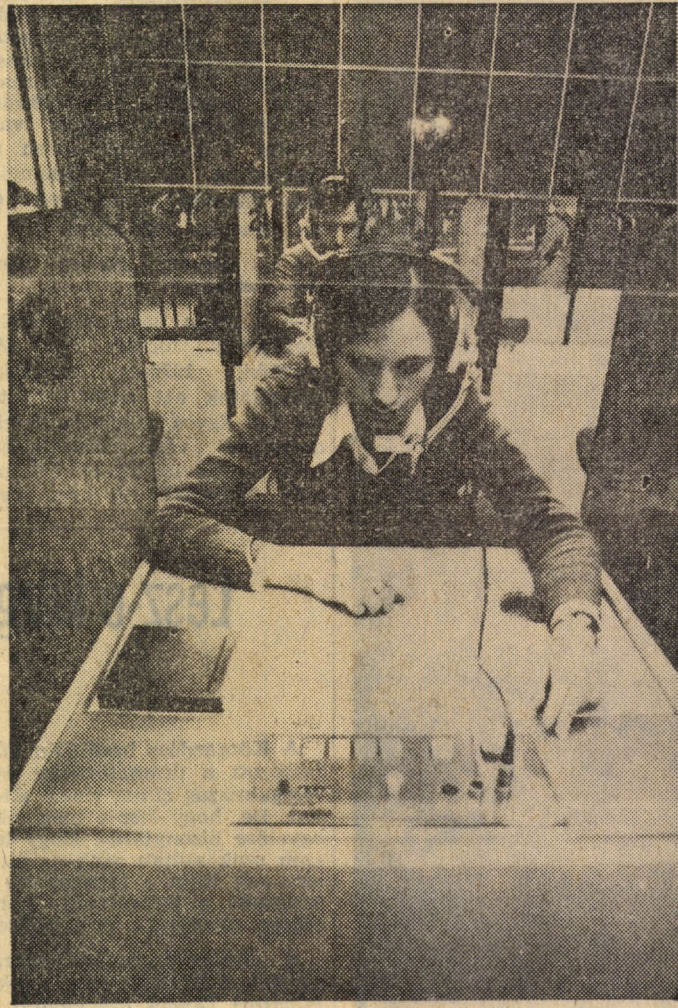
A klub az óvárosban van. Falai, boltzata épp olyan most is, mint a középkorban lehetett. Itt rendezik a POLVAX-ot, ami a Kandó Kálmán Főiskola helyi diákjainak „műsora”. Tea is van, épp úgy,

mint nálunk, igaz, itt két forint. A témák is hasonlóak, most éppen Kína, de foglalkoztak ők is a tájékoztatással és főleg külpolitikai kérdésekkel. Döntő különbség a látogatottságban van; a törzsközség itt tizenöt-husz fő.

Megszületett hát az első „kihelyezett tagozat” ez jó, de számunkra továbbra is az a fontos, hogy a mi POLVAX-aink legyenek egyre jobbak.

m. g.

A nyelvtanuló magányossága

Pályázati felhívás!

(NEM ÁLLÁSHELY BETÜLTÉSÉRE)

A MAGYAR RÁDIÓ PÁLYÁZATOT HIRDET AZ INTÉZMÉNYEN BELÜL MŰKÖDŐ IFJÚSÁGI MUNKASTÚDIÓJÁBA, FIATAL ÚJSÁGÍROK, RIPORTEREK ELŐZETES SZAKMAI FELKÉSZÍTÉSÉRE.

Jelentkezhetnek: III–IV. éves egyetemi hallgatók, akik érdeklődnek a rádiós újságírói, riporteri munka iránt és tehetséget éreznek a pályához.

A jelentkezés feltételei: Magasszintű általános műveltség, széles körű politikai tájékozottság — a marxizmus—leninizmus ismeretén alapuló világnézet, aktív közreműködés az egyetem társadalmi-politikai szervezeteiben.

A pályázóknak jó írás- és beszédkészséggel, megfelelő hanganyaggal és legalább egy idegen nyelv középfokú ismeretével kell rendelkezniük.

A jelentkezés határideje: 1978. március 31. Kérjük, hogy a megjelölt időpontig a pályázók küldjenek be a Magyar Rádió Személyzeti és Oktatási Osztályára (1800 Budapest, Bródy S. u. 5–7.): egy önéletrajzot, egy db legfeljebb 2 flekkes — erre a célra készült — írást, bármilyen témakörben és műfajban (cikk, glossza stb.).

A követelményeknek megfelelő pályázó: Az egyetemi évek alatt — mint az Ifjúsági Stúdió tagja rádiós elméleti és gyakorlati képzésben részesül.

Az Ifjúsági Stúdió 1978. október hónapban indul. A foglalkozások heti egy alkalommal, a késő délutáni órákban lesznek.

A pályázók az Ifjúsági Stúdióban végzett szakmai felkészítés után, megfelelő színvonal elérése esetén, külső munkatársként dolgozhatnak a Rádió főszerkesztősegeinek — és a nyári szünetben 1–2 hónapos gyakorlati munkát vállalhatnak.

Az egyetemi tanulmányok sikeres befejezése után az Ifjúsági Stúdió legeredményesebben elvégzők felvételt nyerhetnek a Rádióba, újságírói gyakornoki munkakörbe, az álláshely betöltésére meghirdetett pályázatunk alapján.

Személyzeti Osztály
Magyar Rádió

„Én egy analfabéta vagyok”

Én egy analfabéta vagyok — állította magáról fennhangon Sándor György első önálló szerzői estjén — amelyet azóta már további négy is követett, ő maga pedig sajátos humorával, világról alkotott képével közismert, és különösen az egyetemisták körében igen hamar népszerű lett.

Kiváltképp sokan kedvelik nálunk, és ő nem is tagadja — nagyon szeret hozzánk jönni. Sokan emlékszünk még éjszakába nyúló estjeire valamelyik előadásban, mely már régen „kivánságmúsort”-jelleggel zajlott, órákon át.

E nagyszerű kapcsolat nyomán merült fel az ötlet: jó lenne, ha bemutatná nálunk új, ötödik estjét. És ha már elhozza az ötödiket, mi lenne, ha félév során végignézhetnénk — hallgathatnánk az

egész „sándorgyörgyi-életművet”?

Nos, végül is ez történik majd: március 8-án, szerdán este 7-kor (a Kinizsiben, vagy a Makarenkóban) sor kerül az első estre, majd 15-én, 29-én és valószínűleg április 12-én, 19-én a további négy műsort is végig élvezhetjük. Most persze nem lesz „kivánságmúsort” — hiszen ezzel következő heti poenjaikat lőnénk le.

Sándor György egyébként nagyon számít ránk, mint közönségre — ha mindez igaz, ezeken az előadásokon kerül sor első lemezeinek nyilvános felvételére is.

Találkozunk tehát 8-án, úgy is mint közönség, s úgyis mint „alkotók”, részesei egy esetleges Sándor György-lemeznek!
f. gy.

Szakmai? Gyakorlat?

Jogosan ütközik meg az, aki a végzősök körében oly népszerű elfoglaltság fenti írását helytelennek tartja, sőt a magyar helyesírás megcsúfolását látja benne. Ennek ellenére szeretném ezt a kreációt védelmembe venni, sőt néhány megjegyzéssel jogosságát megindokolni. Mert mi a helyzet valójában? Egyetemünkön néhány éves műltra tekinthet vissza ez a céljaiban szép elképzelés, miszerint a január végétől február végéig tartó szakmai gyakorlat során a hallgatóknak tapasztalatokra és ismeretekre kell szert tenniük, melyek felhasználásával megírják szakdolgozatukat. Elméletileg, de nem mi vagyunk az első olyan végzős gárda, amelyek ennek részletes, ne adj isten, teljes hiányát tapasztalja.

Vegyünk egy általánosan jellemző esetet. B-vel történt, de írhatnánk Z-t, J-t, akár C-t is, annyira mindennapos dolog. Szóval szakmai gyakorlat első napja: diák bemegy a Hivatalba, fogadják. Igen-igen tudnak róla, Y. elvtárs már előre szolt, sajnos hely nincs, egy íróasztalnál ketten is ülnek. Elnézését kéri (ha kéri), de itt bent ne — talán adnak néhány könyvet, illetve könyvcímeket, amit olvasson el, ha készen van, jelentkezzen (minél ritkábban). B. elmegy, beszerzi a könyveket, kb. 8–10 darab, fellapozza, jó eset, ha kettő használható. Elolvassa, visszamegy, megkérdezik, átnézte? Igen! Na, jó. Esetleg van még pár, amit ajánlanak, közben a szakmai gyakorlat ideje lejárt.

Természetesen nemcsak ilyen lefolyása lehet egy gyakorlatnak. Egyéb kóriméje: a megbízott személy nincs bent, kiküldetésben van, beteg, tárgyal. Esetleg nézzen be gyakrabban, hátha bent lesz. A normális lefolyástól való eltérés, ha a gyakorlatvezető bent van, hatásos segítséget ad, saját ügyének tartja azt, hogy a szakdolgozat jól sikerüljön. Erre is van példa, bár nem túl sok, de előfordul. Tudok ilyen szerencsés helyzetben levő hallgatókról is. A másik vélet, amikor a gyakorlatvezető komolyan, sőt túl komolyan veszi a kötelező jellegű — már ami a munkaidő betartását illeti. Így a gyakorlatoló valóban gyakorlatolozhat, úcsörgésből, s legfőbb esetben számára érdektelen dolgok olvasásából.

Mindent egybevetve jó dolog lenne a kötelező szakmai gyakorlat, csak van egy kis szépséghibája: nem túl hatékony. Persze a szakdolgozatok elkészülnek határidőre, be is adják, meg is védik azokat, de nem mindegy, hogy hogyan.

Lipták

Pártszervezetünk munkabizottságai

Mint azt a XI. kongresszus határozata értelmében született új szervezeti szabályzat kimondja, pártbizottságok mellett „... az irányító munka segítésére állandó jellegű munkabizottságokat választanak.” (V/23). Ilyen munkabizottságok régebben is működtek a pártbizottság mellett, de ezek létét nem írta elő kötelezően az előző szervezeti szabályzat.

Egyetemünkön három állandó munkabizottság dolgozik, ezeket a pártbizottság választotta meg:

agitációs és propaganda munkabizottság (APB), vezetője: Poller Imre; párt- és tömegszervezeti munkabizottság (PTB), vezetője: Selmeci Lajos, oktatás és tudománypolitikai munkabizottság (OTB), vezetője: Vági Ferenc.

E munkabizottságok munkaterv szerint dolgoznak és a következő területen fejtik ki tevékenységüket:

APB: figyelemmel kíséri az általános politikai magatartást, ezen keresztül és egyben emellett hathatós segítséget nyújt a pártoktatáshoz; figyelemmel kíséri a hallgatók politikai arculatának alakulását, változását stb.

PTB: a pártszervezet szervezeti helyzetének általános vizsgálata, ezen belül a pártfegyelem s ennek problémái, szervezeti felépítés korszerűsítése, valamint a pártépítés tevékenységének figyelemmel kísérése stb.

OTB: foglalkozik az egyetemi oktatás korszerűsítésének kérdésével, az oktatás és az oktatástudománypolitikai kapcsolattal, fejlesztésével; figyelemmel kíséri a tananyagok eszméi-politikai tartalmát stb. **Időszakosan, egy-egy konkrét téma kidolgozásá-**

ra, ellenőrzésére is hoznak létre bizottságokat, olyan feladatok megoldására, melyek egyrészt nem sorolhatók szorosan egyik állandó munkabizottság feladataikörébe sem,

másrészt meghaladnák az állandó bizottságok lehetőségeit. Legutóbb például a tananyagok ideológiai tartalmáról készített beszámolót egy, az erre a célra alakult bizottság. Szakemberek bevonásával dolgoztak tehát az ilyen jellegű bizottságba bevonható pártion kívüli aktíva is.

A februári utóvizsgákról

(Folytatás az 1. oldalról)

négynappali. Ezt a számot tovább bontva a karok tizenhárom hallgatót töröltek, harmadik nap utasították felélményezésre. Ebben a félévben tehát ötvenkét nappali hallgató nem folytathatja a tanulmányait, ami elég magas szám, de ennél is sokkal rosszabb az esti-levelező hallgatóknál a helyzet, kétszázkilencvenkilenc hallgató már biztosan nem folytathatja tanulmányait, és ez a szám még feltehetően növekedni fog.

Ezek az adatok nagyon gyenge eredményt tükröznek. El lehet marasztalni miattuk a hallgatók gyenge felkészültségét is, de ennél többről is szó van. Megérett az esti-levelező hallgatók képzésének reformja. Lényegesen másképp kellene ezt az oktatási formát kialakítani, hiszen a jelenlegi módszer sem a társadalomnak, sem az egyetemnek, sem a hallgatóknak nem felel meg.

A félév tapasztalatait és az abból levonható tanulságok megtárgyalását a következő egyetemi tanácsülés napirendjére tűzi. Pál Kata

Oktatási szünet, költözik az egyetem, indul a rekonstrukció

(Folytatás az 1. oldalról)

— Az egyetem felújítására van-e már elfogadott rekonstrukciós tervük?

— Igen. A rekonstrukciót 1970-ben rendelte el a miniszter a költségvetés jóváhagyásával. Hogy mégsem sikerült előbbre jutni, annak két fő oka volt: egyrészt 12 vállalat adta vissza a megrendelést a minisztériumnak az elmúlt években. Tehát nem volt és nincs kivitelező vállalat. Másrészt, nem volt ún. kiváltó épület, ami nélkül nem lehetett indulni. Most azonban az Oktatási Minisztérium hathatós közbelépése segítségével megoldódik a kiesett és a rekonstrukcióval szükségszerűen kieső termék pótlása, méghozzá nemcsak átmeneti szükségmegoldásként, hanem tartós, megfelelő hosszú távú megoldás formájában, tehát nemcsak átmenetileg pótolják kieső épületrészeinket, de a rekonstrukció után megfelelő, kulturált, s a jelenleginél mintegy 50 százalékkal nagyobb oktatási és tanügyi területet, vagyis jobb munkafeltételeket biztosít. A kivitelező vállalat kijelölése, ami az Oktatási Minisztérium hatáskörében megoldhatatlan volt, most ugyancsak a megfelelő szintre került. Remélem, hogy mindez gyors megoldást fog hozni. Természetesen ez korántsem jelenti a rekonstrukció azonnali megindítását. Minden építő vállalatnak bizonyos mértékig más technológiai lehetőségei vannak, ez megfelelő felkészülést tervezést igényel. A munkálatok egy éven belül aligha indulhatnak meg. Ekkor, a nagy előadók és az aula fűdésszerkezetének végleges kicserélése, az egész fűtés és villamos rendszer rekonstrukciója kerül sorra. Az előzetes tervek szerint négy lépcsőben történne a rekonstrukció, egy-egy épületrészt vertikálisan lezárva, mert a pincétől a padlásig kell egyszerre dolgozni. Ebben az időszakban már a teljes Zsil utcai épület a rendelkezésünkre áll.

— Milyen ütemezésben adja át az épületet a Műegyetem?

— A miniszteri rendelkezés alapján a kiköltözést részlegesen azonnal meg kell kezdeniük a mi mostani igényeink alapján. Ez első lépésként minimálisan is két szint szemináriumi szobáit jelentené. Tanszéki helyiségek is vannak ott, a földszinten pedig ezer négyzetméteren laboratóriumok, ezek kiköltöztetése jóval nehezebb. A miniszteri levél szerint augusztusig kell az egész épületet átadni. A Műszaki Egyetemen ez súlyos gondot jelent, hiszen jelenleg a többi karnak kell összehúzódnia, hogy a közlekedési fakultást elhelyezhessék, s a pótlásként felépíthető épületre legjobb esetben is 2-3 évig kell várniuk. A segítőkészség azonban nagy. Közvetlen kapcsolatban állunk és az előkészületek már megindultak. Az oktatási miniszter egyébként miniszteri biztost is kinevezett, ez reményt nyújt sok bürokratizmus és nehézkesség gyors feloldására. A miniszter-

rium maximálisan segítőkész, és a helyzet komolyságának megfelelő radikalizmussal jár el. Amennyiben a Zsil utcai épületet valóban megkapjuk, akkor az oktatási tevékenységünk a rekonstrukció alatt valóban zavartalanul folyhat, mert abban az épületben a szemináriumi és gyakorlati szobákkal, valamint kis előadókkal való ellátottság erre jó lehetőséget ad. Az egyetlen probléma éveken keresztül a nagy előadók használhatósága lesz. Ezt egyrészt együttműködéssel — a nagy előadók több egyetemen meglehetősen kihatározatlanok — másrészt tantervi és órarendi változtatásokkal és esetleg bontott előadásokkal azonban tartósan is meg tudjuk oldani. Amennyiben más választás nem lenne, kényszerintézkedésekkel, bizonyos tantervi változtatásokkal kell áthidalni a problémákat.

— Az előrehozott vizsgáknál nem okoz-e majd problémát, hogy év közben nem befejezett kurzus után zajlanak?

— Az átcsoportosításokhoz, a költözéshez elengedhetetlen időt úgy akartuk kiharcolni, hogy közben ne kelljen leállni egyetemünknek! Ezért az I., II. és III. évfolyamon előrehozott vizsgáztatást iktattunk be a most következő két hétre. A IV. évfolyam termelési gyakorlati, az V. éves tanár szakosok iskolai gyakorlati zavartalan. Az előrehozott vizsgáknál arra törekedtünk — az I. és III. évfolyamon maradéktalanul sikerült is ezt megvalósítani —, hogy olyan tárgyakból írjunk elő vizsgát, amiből nincs szemináriumi foglalkozás. Hallgatóinknak valóban úgy kell felkészülni ezekre a vizsgákra, hogy nem hallgathatják az előadásokat. Az írott anyag, illetve irodalom azonban rendelkezésre áll és a tanszéknek úgy szabják meg a követelményeket, hogy az előadáskurzusokat nem veszik figyelembe. Abban az utasításban, amit most kiadtam,

természetesen felfüggesztetem a korábban megszabott vizsgakövetelményeket. A Termelési technikai alapjai c. tárgyból például tíz nap áll a felkészülésre rendelkezésre a két féléves anyagból, ami több mint amit általában a vizsgaidőszakban tud magának biztosítani egy-egy hallgató bármely tárgyából. Filozófiából viszont a II. évfolyam csökkentett tananyagból kolokválnak a hallgatók, lévén, hogy ott még szigorlat lesz, tehát a jövő tanévben folytatódik a tárgy oktatása.

— Milyen fejlemények várhatók a közeljövőben és mikor kaphat ezokról tájékoztatást az egyetem közvéleménye.

— Legkésőbb a jövő hét pénteken tudjuk tájékoztatni a hallgatókat. Ezen a héten a miniszteri biztossal és a Műszaki Egyetem rektorával valószínűleg megállapodunk a ki- és beköltözésről, továbbá az egyéb intézményekben biztosítható teremlehetőségekről. Ekkor új órarendet dolgozunk ki, s ha szükséges, akkor új tanterv-módosításokat is végrehajtunk. Lehet ugyanis, hogy nem lesz elég az új órarend, hanem nagyobb változtatásra is szükség lesz. Ezeket természetesen szeretnénk elkerülni és a régi tantervi keretek között folytatni munkánkat.

Végül szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a jelenlegi helyzet súlyossága és nehézségei ellenére nyolc éve megoldatlan és elodázott lépésekre kerül végre sor. Végre sikerült kimozdulni a holtpontról. Megindulhat beköltözésünk a Zsil utcába és megnyílik az út a rekonstrukció előtt. Ehhez természetesen nagy helytállásra, fegyelmre van szükség. Oktatóink, hallgatóink és dolgozóink együttműködésére, az objektív zavaró tényezők ellensúlyozására, saját gyengeségeink zavaró tényezőinek minél teljesebb kiküszöbölésére.

Fontos témák a IX. kerületi NEB munkatervében

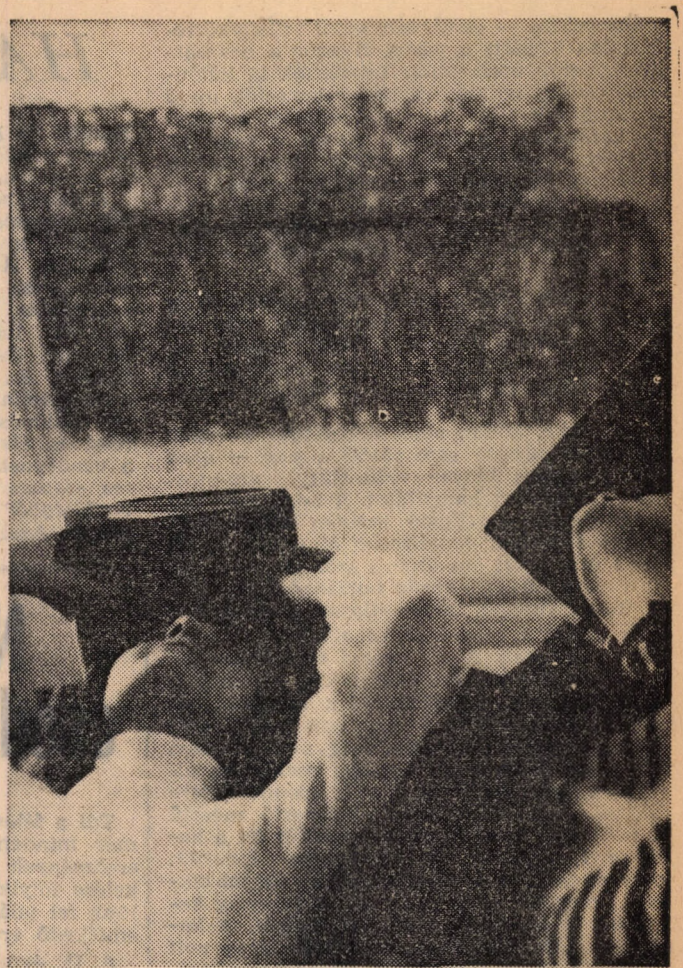
Több fontos téma szerepel a IX. kerületi Népi Ellenőrzési Bizottság ez évi munkatervében.

Az elmúlt évben mintegy 40 százalékkal nőtt a bejelentések és panaszok száma. Ezek intézésében volt némi fejlődés, azonban — különösen az IKV vonatkozásában — sok visszatérő probléma mutatkozott. A IX. kerületi NEB vizsgálóinak célja annak megállapítása, hogy az erre illetékes szervek megfelelő gondossággal intézik-e a lakosság bejelentéseit, panaszait, az ezekben jelzett konkrét jogszellem orvoslásán túlmenően elemzik-e a panaszokat kiváltó okokat, érdemben intézkednek-e az ismétlődő hibák megszüntetésére.

A IX., XX. és XXI. kerületi NEB közösen folytat vizsgálatot a Dépesti Vendéglátóipari Vállalat egységeinek osztályba sorolásával és üzlethálózatának fejlesztési tevékenységével kapcsolatban. Az a tapasztalat hívta életre ezt a vizsgálatot, hogy a hálózatfejlesztési elvekkel ellentétben a megszüntetett írtak helyén nem mindig a lakosság igényeinek megfelelő profilú üzleteket alakítanak ki. A NEB munkatársai arra keresnek tehát választ, vajon a vállalat az üzletek profiljának kialakításánál figyelembe veszi-e a lakosság megváltozott igényeit, mennyiben elégíti ki a szervezett és a lakosság részéről jelentkező étkezési igényeket előírt rendszerben.

Változatlanul súlyos a IX. kerület lakáshelyzete. Az igénylők száma évről évre nő. 1976-ban már vizsgálták a megüresedett lakások kiutalásának és az ezzel kapcsolatos ügyintézés elhúzódságának okait. A mostani vizsgálat célja annak megállapítása, hogy milyen fejlődés következett be az 1976 első félévében történt vizsgálat óta, ugyanis azóta is rendszeresen érkeznek jelzések hosszú ideje üresen álló — lakhatásra alkalmas — lakásokról.

A IX. kerületi KISZ-bizottság jelzése hívta fel a figyelmet arra, hogy az ifjúsági alap képzésében és felhasználásában problémák vannak és a pénzeszközök hiánya negatívan hat az ifjúsági szervezetei tevékenységére. A vizsgálat során arra is választ keresnek, hogy az ifjúsági alapképzés és felhasználás összhangban van-e a vonatkozó pénzügyi rendelkezésekkel, valamint, hogy mennyire érvényesül a KISZ-szervek és -szervezetek véleményezése, egyetértési joga az ifjúsági alap felhasználásánál.

Andalgás a III. emeleten. A felvételt Fát Péter készítette

Nem lehet jól tanítani és rosszul vizsgáztatni

Az oktatási folyamat utolsó láncszeme a számonkérés. A vizsgán nemcsak a hallgatók tudása kerül mérlegre, hanem az oktatás egésze is: sikerült-e azt és úgy átadnia a tanárnak, amit és hogyan azt akarta?

A vizsgáztatás kérdéseivel a rektori tanácsban is foglalkoztak, ahol felkérték lapunkat, népszerűsítsük a jó oktatási módszereket. Első útunk a statisztikai tanszékre vezetett, ahol dr. Köves Pál egyetemi tanár válaszolt kérdéseinkre. — Mi az oka, hogy az önképzésben már hosszú évek óta különös jelentőséget tulajdonítanak az oktatási módszerek fejlesztésének?

— A tanszék megalakulása óta, a tárgy jellege miatt, nálunk írásbeli számonkérés mindig volt. Ha szóbeli volt a vizsga, akkor is volt írásbeli része. Az írásbeliség tehát kezdettől jelen volt a tanszék életében.

A számonkérési rendszert mindig fontos dolognak tartottuk, nemcsak azt, hogy mit, hanem azt is, hogyan tanítsunk. Nem lehet jól tanítani és rosszul vizsgáztatni. Emellett — a statisztika nyelvén szólva — tömegességgel is szembe találtuk magunkat, hiszen alaptárgyunkat, az általános statisztikát és az utána következő szakstatistikát minden hallgató tanulja. Hagyományos módon nem tudunk volna egyszerre két nappali és két esti évfolyamot levizsgáztatni. Úgyhogy az idők folyamán fokozatosan alakult ki mind az évközi, mind a félévi végi számonkérési rendszer. A programozott vizsgáztatás felé törekszünk, a jelenlegi részlegesen programozott vizsgának nevezném.

— Ez mit jelent?

— Azt, hogy a vizsga alapvetően írásbeli, az egész tananyagot felöleli, s a feladatok jellege szerint fősoportokra osztható. Az első egy elméleti rész, ahol egy-egy témakör átfogó megközelítést kérjük számon, a második számolás, elemzés, tehát példák, s végül vannak rövid kérdések. Ezek részben elméletiek, részben gyakorlatiak. Az átfogó, elméleti feladathoz „terelő” al-kérdések tartoznak, melyek a szóbeli vizsgának azt a részét hivatottak helyettesíteni, ahol a vizsgáztató közbekérdez.

Az írásbeli sajátossága, hogy a hallgatók kiegészítő információkat vehetnek igénybe. Ezek pontlevonással járnak, de aki megfelelően tud élni ezzel a segítséggel, a levonásokkal együtt is többet kap, mintha nem tudta volna megoldani a feladatot.

Számonkérési rendszerünkbe később épült be, hogy az

év közben végzett munka becsámít a vizsgaeredménybe. A félévi során írt dolgozatok 40, a félévi vizsga pedig 60 százalékos befolyásolja a hallgató érdemjegyét.

— Tudatosan foglalkoznak a számonkérési rendszer fejlesztésével, s ebbe a munkába — TDK formájában — hallgatókat is bevonnak.

— Igen, két ízben is foglalkoztak hallgatók ezzel a témával. Legutóbb egy TDK-csoport — tanár B-sék — vállalták, hogy feldolgozzák egy évfolyam dolgozat tapasztalatait. Többek között azt vizsgálták, hogy az osztályzatokat mennyire befolyásolja a vizsgakollekciók különbözősége, valamint a vizsgáztató személye. Jelentős eltérések nem voltak, de a kapott eredményeket hasznosítani tudtunk. Az oktatási és vizsgáztatói módszerek kutatására a szűkebb körű ösztönöznek bennünket, a már említett tömegesség, Jónak tartanám, ha a kulna az egyetemen egy olyan csoport, melynek feladata az oktatási módszerek kutatása, fejlesztése lenne.

— Az új módszerek hogyan hatnak a tanárok felkészülésére?

— A kérdés úgy vetődik fel, hogy — elsősorban az előadásokon — felhasználjuk a modern technika vívmányait. Az írásvevítő például nem egyszerűen tábla és kréta helyettesítő, tárgyunk jellege is megkívánja a grafikus szemléltetést. Ennek igazi hasznosítását meg tanulni kell — a hallgatóknak is, nekünk is.

— A változtatások bizonyára többletmunkát jelentenek a tanszék dolgozóinak számára.

— Ez látszólag ellentmond annak, amit az elején már említettem; hogy azért kényesültünk új és új módszerek keresésére, mert hagyományos formában nem tudtuk az összes hallgatót levizsgáztatni. A vizsgakollekciók elkészítése valóban sok munkával jár. De ezt úgy kell felfogni, mint egy megtérülő beruházást. Egyrészt az egyszerű elkészített kollektiókat — csekély változtatásokkal — később újból fel lehet használni, másrészt — s ez az igazi megtérülés — a későbbi „beruházások” olcsóbbá válnak.

A legjobb az lenne, ha létre tudnánk hozni egy példabankot, vagyis, hogy az anyag minden részéhez kapcsolódó, mindenféle típusú példa rendelkezésünkre álljon, s ezeket, mint egy polcra egyszerűen le lehessen emelni. Ehhez persze az kellene, hogy az oktatók egy része egy ideig kizárólag csak ennek elkészítésével foglalkozzon.

F. S. P.

Közgazdászok szeretnének lenni

Országszerte készülődnek a negyedik középiskolások az érettségire és az egyetemi felvételiakra. Minden évben többszörös a túljelentkezés az MKKE-re is. A budapesti Kossuth Lajos Közgazdasági Szakközépiskolában néhány közgazdász jelölttel beszélgettünk.

— Miért jelentkeztetek az MKKE-re?

— Félzszenen pislog rám és egymásra hat szempár, nehezen indul a beszélgetés.

— Gondolom, ez mégiscsak tudatosabb választás volt, mint amikor a középiskolába jelentkeztek, négy éve. Mit tudtok egyáltalán az egyetemről? — próbálkozom újra, most már több sikerrel.

— En például újságíró szeretnék lenni és elsősorban közgazdasági témákkal foglalkoznék, ezért gondoltam erre az egyetemre — mondja Eller Erzsébet.

— Már az általános iskolá-

ban, az utolsó években gondoltam arra, hogy szívesen tanulnék nyelveket, de emellett valamilyen szakmai dologgal is szeretnék foglalkozni, ezért jelentkezem annak idején külföldi szakra. Az egyetemen is ezt szeretném folytatni. Menetközben kiderült, hogy jobban érdekelnek az elméleti, elvontabb dolgok; a pg-t és a külkereskedelmi ismereteket kifejezetten szeretem — vallja magáról Magasházi Anikó.

Lassan a többieknek is meg-ered a nyelve. Németh Tünde vidéken lakik, minden nap vonattal jár be egy közeli faluból. Mint közgazda majd a mezőgazdaságban szeretne elhelyezkedni, mert úgy érzi, jobban kötődik a vidéki élet-hez, mint a nagyvárosihoz. Talán az ő érvelése a legkiforrottabb, legmeggyőzőbb. Több évre előre tervez — ez ritkaság.

— Tudjátok-e, hogy milyen szakok vannak az egyetemen,

milyen szakembereket képeznek ott?

— Tanárszak, iparszak, népgazdtervezés, külkereskedés... — és felsorolják csaknem valamennyit. Megkapták a KÖZGAZDÁSZ beiskolázási számát, innen a jölerésültetés.

— Valamilyen közgazdasági szaklapot, folyóiratot olvastok?

— A szerdai Népszabadságot, a Magyarországot rendszeresen és néha a Valóságot is. Írtunk az OKTV-re (Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny) egy pályázatot, ahhoz nagyon sok helyről vettünk anyagot, nyáron még ideje is volt ilyesmire az embernek — mondja Mikei Erika, aki Magasházi Anikóval írt közös pályaművet a jövedelempolitikáról. — Azóta „szoktunk rá” a rendszeres folyóirat olvasására. A Világ gazdaságot, Közgazdasági Szemlélet olvassuk leginkább.

Mikei Erika az egyetlen, akinek már közvetlen kapcsolata is van az egyetemmel. Fizikai származású, így két éve tagja a Studium Generálénak. Tömör véleménye erről az előkészítőről:

— Többet tanultam ott két hét alatt, mint itt egész évben.

— Ismerve a követelményeket, a túljelentkezést, a szükséges pontszámot, mennyi esélyt adtok magatoknak a felvételin?

— Azt tudom, hogy tavaly legalább 17,5 pont kellett. De én nem vagyok fizikai, a szűkeim értelmiségiék, gondolom nekem 18-19 pont kell.

Ilyenkor, felvételi előtt néhány hónappal mindenkit élénken foglalkoztat, milyen esélyei vannak a bejutáshoz. Senki nem tud biztosat az elbírálás szempontjairól; megindulnak a találgatások, érvek hangzanak el pro és kontra. Egyben biztosak lehetnek, ha az ember megalapozott tudással megy el a felvételre, akkor bejuthat az egyetemre!

E. G.

Ne vágj ki minden Fát(h)

Fotó: Fát

HAMBURGI JEGYZETEK (4)

Ünneplőbe — szírványzsinú villanykörte-fátyolba öltözött a város. Először a bevásárlóközpontok utcái fölött feszítettek ki különböző csillogó-villogó reklám-dekorációt, majd az áruházak falai, kirakatai dörböltek magukra karácsonyi ruhájukat. Aztán a nagyobb tereken, útkereszteződésben, aluljárókban hatalmas fenyőfák telepedtek le, természetesen fénykóntósba burkolózva. És ezek a fenyők a korán beköszöntő hamburgi éjszakát már november közepén kirekesztették a belvárosból.

December elejére pedig már a külváros is felcicomázta magát. A kertekben álló fenyőfák szintén villanykörtefűzért kaptak, az ablakokba kivilágított adventi koszorúkat és különböző színű és formájú csillagokat akasztottak.

A szürke, ködös, sötét decembert — egész hónapban egyszer sem sütött a nap — ezek a mesterséges fények vidították, s árasztották karácsonyi hangulatot. S hogy még teljesebb legyen az illúzió, minden elképzelhető helyen a pörkölt, kandirozott mandula, és dió illata terjengett. Az atlanti szél sem volt elég erős ahhoz, hogy a sűrűn burjánzó kis árusító kuckókból kicsapó, bódító illattal megküzdjön.

Es ebben a fény-illat kavalkádban tolongtak az emberek. A karácsonyi bevásárlási láz soha nem látott méreteket öltött. De csak a láz. (Maga a forgalom — a kereskedelmi szakemberek szerint — nem volt rendkívüli.)

A piacutató intézetek még novemberben megállapították, hogy egy-egy családban átlagosan 500 márkát terveznek ajándékozásra költeni. A kereskedelem elképesztő méretű és mélységű áruválasztékkal készült fel a karácsonyi vásárra, de hamarosan kiderült, hogy ez az átlagos összeg nem az apróbb cikkek tömegéből adódik, hanem viszonylag kevesebb, nagyértékű cikk vásárlásából. A karácsony előtti napokban szinte már hiány volt színes televíziókészülékekből, sztereorendezésekből, szörme- és bőrárakból. Ugyanakkor még a karácsony előtt végrehajtott többszörös árcsökkentés ellenére is a polcokon maradtak a kommersz ajándékcikkek és konfekcióárak.

A nagy bevásárlási láz ellenére, amely inkább csak a vásárlók áruházi turkálásában merült ki, ez a karácsonyi vásár is csak egyes ágaiban hozott kedvező eredményt, s elmaradt a várvárt általános fellendülés. Hol van már a régi „fogyasztói társadalom”, amikor az emberek nem nézték, hogy mit vesznek, csak vásároltak. A nyugatnémet polgárok ma megfontoltan vásárolnak s tudatosan fogyasztanak.

Van azonban egy ágazat, amely nem érzi a fogyasztás visszaesését. Ez pedig a harmadik szektor. Amíg a vásárlók az üzletekben minden pénninget a fogukhoz vernek, addig a vendéglőkben, szórakozó helyeken, utazási irodákban a „kerül, amibe kerül” szemlélet uralkodott. „Egyszer élünk!”

Ezt látni a hamburgi tél egyik látványosságán, a DOM-on is. A DOM egy ideiglenes — évente háromszor felépítésre kerülő — vásártér. Eredete a középkori vásárokról vezethető vissza, amikor az árusok mellett különböző mutatványosok is helyet kaptak a főtemplom, a Dóm körül elterülő piacon. Az idő múlásával előbb a Dóm égett le, aztán az árusok vonultak be az áruházakba, üzletekbe, s végül csak a mutatványosok maradtak. S e vándorcirkuszosok évente háromszor elhozzák Hamburgba a régi idők korszerűsített szórakozását. S a „nagyérdemű” sorban áll, hogy felülhessen a XIX. századi „óvasút” mintáira felépített roboróra, a „bolygó hollandit” idéző hajóhíntára, helyet foglalhasson az asztronauták súlytalanságát Föld közelbe hozó centrifugában, megtekintesse a „világ legnagyobb, leg... leg...” akármijét. S mindezt persze nem poton áron. S két sorbanállás között eszik-iszik a vendégsereg; Wurst, Bier, Hamburg, Hot Dog — minden mennyiségben. Természetesen az alkalomhoz illően felszórólt áron. Nem rossz bolt az a DOM.

Hasonlóan nagy a tolongás azonban a színházjegyekért is. Az ebben a szezonban fennállásának 300. évfordulóját ünneplő hamburgi Opera állandóan telt házak előtt játszik. S alig lehet jegyet kapni, pedig a jegyek ára 5—50 márkáig, a nevesebb előadásokon 80-ig terjed. De a többi színház is mindig zsúfolt. A Thalia Színházban például Fosse-Ebb-

Kander (a Kabaré szerzőtársulatának) nagy-sikerű musicaljét, a Chicago-t játszik, hetekre előre eladott nézőter előtt.

A december — a kereskedelmi és kulturális élet jelentős eseményekkel teli hónapja — végül is a család ünnepe, a karácsonyba torkollik. A német karácsonynak ugyanúgy megvannak a tradíciói, mint az otthoninak. Legalábbis, ami az étrendet illeti: karácsony este hal. Lehetőleg ponty, főzve — de nem halászlé! És heringsaláta. És elkezdik enni a Stolle-t. Ez a sütemény funkcióját tekintve a mi beiglihez hasonlítható: senki nem szereti különösen, mégis minden családnál kötelezően elkészítik. Senki nem szereti, ezért a vendégnek állandóan kínálják. S a vendég (ez esetben én) szintén nem szereti, de il-lendősből elvesz egyet, s elkínldik vele tíz percig. Aztán persze elmúlik a karácsony, de

nem múlik el a Stolle. Majd elmúlik újév, a vízkerecs, de nem múlik el a Stolle, amely már olyan száraz, hogy fűrészporrá morzsolódik az ember kezében. Mint a beigli! Csak nem mákkal és dióval, hanem mazsolával és gyümölcsdarabkákkal töltve.

Nézzük azonban, hogy mi van a karácsony-fa alatt. Az a bizonyos 500 márka, annál a családnál, ahol a karácsonyt töltöttem közel kétezerre emelkedett — de csak egy közös ajándék formájában. Színes televízió, 12 programválasztóval (Hamburgban csak négyet lehet fogni), távirányítóval, digitális órával, képernyőjátékkal. S ezen kívül csak pár fil-léres apróság (öngyújtó, bonbon, kozmetikai készítmények), figyelmesség gyanánt. S a család karácsonyi társalgási témája: készülődés a tavaszi tanzániai kirándulásra, szafarira. Az ünnepek itt is gyorsan elrepültek, mint

az új esztendő köszöntésére fellövött rakéták, petárdák (Hamburgban 4 millió márkáért vásárolt a lakosság ilyen robbanószerkeket). Ezek a rakéták azonban nemcsak az új esztendőnek, hanem karneval hercegének is szótak.

Rövidre szabta az ideai naptár karneval hercegének uralkodását: hivatalosan csak február 8-ig tart a farsang. Így aztán a januári héttől kezdve a sűrűsödnek a rendezvények.

Hamburg legjelentősebb farsangi eseményét, az újságiróba, január 28-án rendezték a kongresszusi központban. A bulvárlapok már napokkal előtte oldalakat szenteltek a készülődésnek: mi lesz a menü, mekkora italforgalomra számítanak, ki mit vesz fel, stb. A vezető politikusok feleségeiről, illetve egyéb neves dámákról estélyi ruhás, színes fotók jelentek meg, megjelölve, hogy a brokát szoknya ötszáz márka volt ebben és ebben a szalonban; az ezüstróka boa külön megrendelésre készült ezerkétszáz márkáért; Frau X. takarékos, de ügyes — maga varrta a ruháját, ékszere viszont közel húsz ezer márkát ér, stb. Az „éjszakák éjszakájára” 125 márkás belépő mellett is 2600 vendéget várnak. A tombolajegy 7,50 és a főnyeremény egy oroszánbéli a Hagenback-s Állatkertből. Igazán pompás szórakozásnak ígérkezik tehát ez az éjszaka.

Az éjszakák éjszakáját én azonban a szomszédban — valóban csak a gyorsvasút pályája választja el az egyetemet a kongresszusi központtól —, a menzán rendezett egyetemi farsangi mulatságon töltöttem. Ez leginkább a rongyosbáljainkhoz hasonlatos buli volt: a legjobb Kinizsi utcai hangulatot idéző hőség-gel, levegőtlenességgel, tömeggel. Csak sokkal nagyobb méreteken. Egy zenekar és két disc jockey szolgáltatta a talpalávalót, szünet nélkül. Egy negyedik helyiségben Walt Disney Show — non stop filmvetítés. És csodás rongyok, fantasztikus ötletek, köztük nem kevés morbid (pl. az arcon áttűrt biztostű, láncokkal hátrakötött kéz, bilincs a lábán — hogy csak néhány példát említek a Nyugat-Európában hódító új hóbortról, a „punk” stílusról). A kosztümök között — kikötő városban vagyunk — sok kalóz, tenge-rész öltözet volt, s minthogy 78-at írunk: hó-dított az argentin stílus.

A hamburgi farsang leghumorosabb eseménye azonban a kikötői sztrájkhoz kapcsolódik. A hamburgi kikötőben több, mint nyolc-ven éve nem volt sztrájk, s a mostani, végül is ötnapos munkabeszüntetés, meglehetősen nagy gondokat okozott. (A kikötő bemutatásával majd egy későbbi jegyzetben foglalkozom részletesen.) Ami azonban a farsangi hangulathoz tartozik: a kishajós kikötőlátogatás. A városba látogató idegen nem hagyhatja ezt ki programjából, s ezek a kis bárkák bizony télen is rendszeresen megtelnek egy-egy körutazásra. S a bárka kormányosa, egyetlen személyzete, egyben idegenvezető is: egész úton mesél. Minden hajóról „tudja”, hogy hány tonnás, mekkora a merülése, hány fő a személyzete, honnan jött, hová megy, mit hozott, mit visz, milyen kalandokon ment át, hány éves a kapitány lánya, stb., stb. Emiatt hívják ezt az embert hamburgiasan „He lücht!”-nek, ami annyit tesz magyarul: Hazudik.

S hogy ez mennyire így van, az most kiderült, s ez az, ami a hamburgiakat is kikötői körutazásra csábította ezekben a napokban. A bárka pöfögve túrta a vizet a teljesen üres kikötőben, a kihalt dokkok előtt — hiszen a sztrájk elől minden hajó kimenekült; nem tudhatták, hogy csak öt napig fog tartani a munkabeszüntetés —, s ahol esetleg csak egy nyeszlett folyami uszály vesztegelt, vagy még az se. He lücht! több ezer tonnás óceánjáróról mesélt. Ahol az életnek nyoma sem volt, azt magyarázta, hogy itt sosem állnak a daruk, szünet nélkül folyik a rakodás. S mint normál körülmények között, az utasok most hitetlenkedve fogadták a magyarázatot, mire he lücht megsértődve védte, s bizonygatta igazát, szót sem ejtve a sztrájkról. S a másfélórás túra végén a vidám utasok nagy tapsal köszönték meg a „tárgyszerű” vezetést. S a stégen már újabb csoport várakozott, hogy ők is meghallgassák, s megbizonyosodjanak: he lücht.

Hamburg, 1977 december — 1978 január.
dr. Kandikó József

Nem csodabogár

Túl a félévi vizgákon, most már minden csoportban az eredmények összegezése, értékelése folyik. Ilyenkor figyelünk fel talán legjobban a kiemelkedő eredményekre.

A II. évfolyamon többen is végeztek jeles eredménnyel ebben a vizsgaidőszakban. Közülük egyikkel, Szokolczai Árpáddal beszélgettem, aki a — talán legnehezebbnek tartott — tervgazdasági szakon tanult. Vizsgáit nagyon gyorsan befejezte ért el 4,85-ös átlagot, ami azt jelenti, hogy mindössze egy tárgyból volt négyese.

— Ilyen eredmény hallatán bennem rögtön felmerült a kérdés, hogyan, milyen módszerrel ért el ezt?

— Van néhány olyan tárgy — mint például a matek — amelyet csak folyamatosan lehet tanulni, rövid idő alatt, félévnyi hajrával nem. Más tárgyakból elég keveset tanul-tam évközben, általában annyit, hogy az alapvető követelményeknek eleget tegyek — a többit a vizsgaidőszakban. Szerencsém, hogy könnyen tanulok, a matek, amelyet itt az egyetemen szerettem meg igazán, különösen gyorsan megy.

— Már január 4-én végeztél a vizsgákkal, sok szabad idő maradt. Mivel telt el ez a közel egy hónap?

— Vizsgák után sokat olvastam, házi könyvtárunkat rendeztem, moziba mentem néha —, tehát egy kicsit ki-kapcsolódtam. De komolyabb dolgokkal is foglalkoztam. Tavaly tavasszal kezdtem bele egy gazdaságtörténeti témájú TDK-ba, amellyel tulajdonképpen most óra foglalkozom mélyebben. A kisipari helyzete, szerepe Magyarországon a témám, ami iránt jelentős részben Berend T. Iván tavalyi gazdaságtörténeti előadásai kellették fel az érdeklődésemet, ezek nagy hatással voltak rám. Most már főleg erre a dolgozatra és a szaktárgyakra koncentrálok, korábbi, túl sok irányú érdeklődésemet

bizonyos fókuszálni kell. Nagyon érdekelték például a természettudományok, köztük a csillagászat, atomfizika, goly szeretem a zenét — azonban mindezt már nem tudok elég időt szakítani. Szerettem ezenkívül a nyelveket, angol és francia nyelvtudásomat most már szakirodalmak, sőt néha szépirodalom olvasására is felhasználhatom.

— Ilyen sokirányú érdeklődés mellett mi vonzott a közgazdasági pályára?

— Szerintem ez a legszelebb körülmények között adó egyetem. Bizonyos fókuszkapcsolja a természet és társadalmi tudományokat. Úgy érzem, itt foglalkozhatom a legtöbb olyan dologgal, ami érdekel. Tulajdonképpen még most sem akarom igazán eldönteni mi legyen, mert még mindig nem akarom feladni minden érdeklődési területemet.

— Mire jut még idő a sok komoly elfoglaltság mellett?

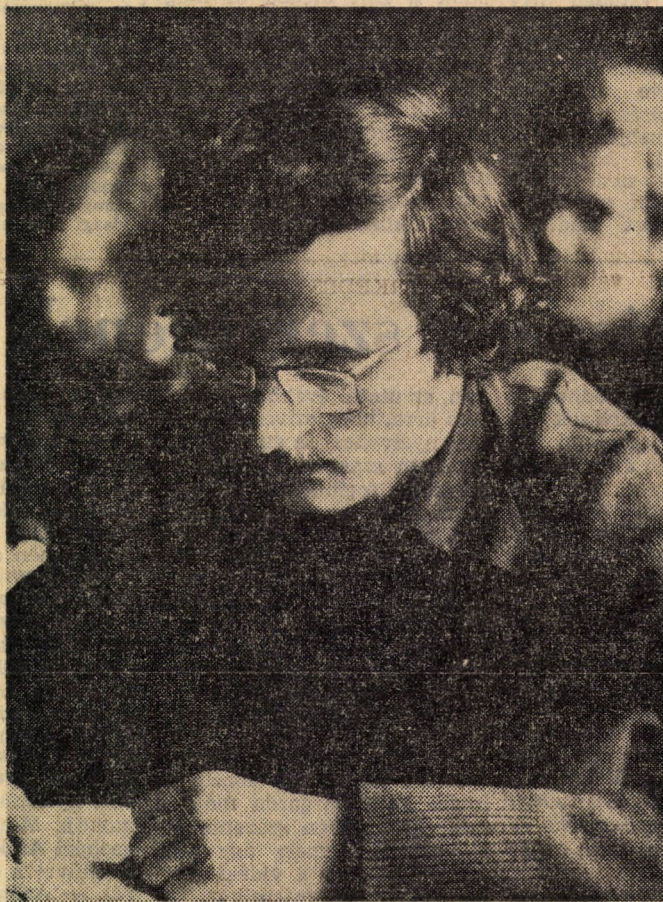
— Sportolok, gyerekkorú szívetelnyem a foci. Most

azonban kérdéses, hogy folytatom-e, mert nem ad annyit, amennyit időben elvesz. Na, a győztemet a zenét — komoly és könnyűzenét együtt aránt. Sőt, barátaimmal együtt magam is szeretek zenélni, tudok egy keveset gitározni.

— Nem érezted még hogy környezeted „csodabogárnak” tart? Mennyire érdekel mások véleménye?

— Éreztem már ezt, de rögtön hozzá kell tennem, hogy nem vagyok az, aminek tartanak, és szeretnék is ezen a nézetem változtatni. Talán azért alakult ki mert kicsit visszahúzódo vagyok, több időt fordítok tanulásra, mint mások. Viszont nagyon is érdekel környezetem véleménye, hiszen az ember lényegében ennek alapján cselekszik. Arról, amit teszek, úgy érzem feltétlenül szükséges, hogy valami „visz-szajelést” kapjak a többiek-től, ami később befolyásol.

Fodróczy Annamária

Miért nem divat a jó előadás?

Van-e valami új, ami érdekel? — pásztáztam végig a polcokat. És a „Gyorsuló idő” sorozatnál egy könyv megálljt parancsolt. Kézbevettem a vékony kötetet. S e perctől kezdve mintha felébredt volna bennem valami. Emlékeztem porosodó zúgában újra fényt, színt kapott diákéletem egyik élménye. Megveszem, határozottan rögvest.

Családtagjaimnak kínálva a könyvet olvasásra, úgy beszéltem az írójáról, mint egy kedves ismerősről. Ő volt az a tanár, akinél senki nem akart rossz osztályzatot kapni. Versengés folyt azért, hogy ki nyeri el a tetszését. Minden apró megjegyzésének jelentőségét tulajdonítottunk, s ha ő valakit elismert, az kitüntetés volt a javából. De nem a vizsgán találkoztunk vele először. Ő tartotta az évfolyamnak az előadásokat is. Hol szájtárvá, hol csodálkozva hallgattuk. Hallgattuk? Láttuk a beszéde nyomán szemünk előtt meg-

elevenedő képeket. A hallgató-soraiból nemegyszer felsó-acsattán, önfeledt nevetést jó ízű humora váltotta ki, amin maga sem restelt, szinte be-lepirosodva, nagyokat nevetni. Tizenhét-tizenkilenc éves hallgatóságát egy percig sem hagyta kétségek között, ha új fogalomról esett szó. Szemléletes magyarázatot egy-egy idegen kifejezés értelmezéséről máig sem felejtettem. És az előadás végén soha nem maradt el a taps, ami mélyen meghajolva köszönt hallgatóságának. Ez a taps kísérte el egészen a szobája ajtajáig. Vastaps volt, mintha csak ráadásra vártunk volna.

Szerencsénk volt, hogy olyan nagyszerű oktatókkal találkoztunk. Mert nem volt egyedül. Szinte élményszámba ment előadásokra járni. Egyik-másik tanárunk olyan lelkes ragyogással vezetett be bennünket a tudomány rejtelmeibe, hogy a zsúfolásig megtelt előadóban egy pissenés sem volt.

Ha valamelyik balkezes leejtette a tollát, mintha csak ál-mából riasztottuk volna fel az oktatót.

— „Tessék?” Szólt valaki? — fordult felénk, s mi szinte szégyenkezünk, hogy ezt a csodálatos átszellemültséggel szónokló embert felriasztottuk. Szerencsénk volt, hogy ilyen tanárokkal találkoztunk, mert mindjárt az egyetemi évek legelején megtudtuk, hogy milyen egy jó egyetemi előadás.

Persze, hazudnék, ha ezzel azt akarnám állítani, hogy akkor nem voltak rossz elő-adók. Jobbanmondva akadtak, akik nem előadtak, hanem óráról órára, hétről hétre egy-két félétven át szakadatlanul és monotonon felolvastak. Ott ülve a katedrán, testük szinte egybefolyt az írósztallal és a rajta fekvő jegyzettel. Voltak akiket olymértékben elbűvölt a jegyzetük, hogy amikor alkalom nyílt a hangos olvasás gyakorlására, szinte meg-

semmissülhetett körülöttük a világ. Nem érdekelte őket, mit csinál a hallgatóság. És mi-élve a lehetőséggel csak annyiban különböztünk a mai diákságtól, hogy testben jelen voltunk, de lélekben... Igazán ekkor éltünk közösségi életet. Szerveztünk, olvastunk, szerelmeket szóttunk, suttogva élményeket meséltünk, kártyáztunk, kötöttünk. S minde-z a tanárt egy csöppet sem zavarta. Pedig fejelemzetlen magatartásunk elég súlyos kritikának is minősülhetett volna, ha valaki is odafigyel a diák véleményére.

Azóta a diák szavának súlya lett. Akarva, akaratlan oda is kell rá figyelni. De az előadások színvonala ettől még nem lett jobb. Sőt, ma a helyzet annyiban változott, hogy akad egy-két jó előadó, általában azonban nem ez a jellemző.

Ha megkérdezzük végzős hallgatóinkat arról, ki az az oktató, akire szívesen emlékeznek, jó esetben csak egy vagy két nevet tudnak mondani. Legtöbbször azonban vá-laszként felhúzzák szemöldö-küket és néznek a semmibe.

Mintha kiment volna a di-vatból jó előadást tartani. Ma már egyre kevesebb diáknak adatik meg, hogy egy Hagelmayer, vagy egy Csaná-di előadásban bizonyoságot sze-rezzen arról, hogy az itt okta-tott tárgyak sem alkalmatlan-ok arra, hogy jól adják elő azokat.

Egy fiatal oktatóval beszél- getve a témáról, majdhogynem korszerűtlennek tartotta az élményt nyújtó előadási stílust. „Színészkesés” — mondta le-kicsinylően. „Ma nem az a lényeg hogyan mondja az ember, hanem hogy mit mond.” Ebben mindenesetre nagy igaz-ság van. De azzal is számolni kell, hogy ezek az igazságok itt az egyetemen egy-egy oktatási tárgyban öltönek tes-tet, amelyek közül nem biztos, hogy mindegyik szimpatikus a hallgatónak. A szimpátia el-nyeréséért, pedig tenni kell valamit. A szentelendő fá-sult közömbösséggel előadott tárgy igazságában még az odafigyelők is kételkedni fog-nak. Éppen ezért a kettőnek, mármint az igazságnak és a jó előadókésztségnek együtt kellene érvényesülnie. Erről még egy jó középiskolai tanár is meg van győződve. S itt,

ahol arra számít a diák, hogy nem középiskolai, hanem egye-temi színvonalal találkozik, legtöbbször be kell érnie a száraz, lélektelenül felolvasott tananyaggal. Az biztos, hogy ez így nem teátrális és ami a főt, hogy különösebb erőfe-sztést és időráfordítást sem igényel.

Meg merem kockáztatni azt a súlyosnak látszó vádat, ami sajnos sokszor igaz, hogy ma nem rang jó oktatóknak lenni. Egyetemi vezető testületeinkben, ha szó kerül a tudomá-nyos munkáról, mindig hiány-érzetem támad. Valahogy mintha nem kapna kellő súlyt a jó oktatói munka számon-kérése, szemben a tudományos munkával. Azt ugyan hangoz-tatjuk, hogy ideális az, ha va-laki kitűnő kutató, és egyúttal kitűnő oktató is. Arról is szó esik, hogy nem lehet jól ok-tatni tudományos kutatómunka nélkül. De bátor-ko-dom megjegyezni: van rá pél-da, a kiváló tudományos kutatómunka nem mindig jár együtt a jó oktatói tevékeny-séggel. És ilyen esetben bi-zony elnézőek vagyunk a ki-tűnő kutatóval szemben. Ez meg egy jó középiskolai tanár fel azokat a tanszékeket,

Jazz Szombat vendége volt:

Czeslaw Bartkowski

A Magyar Rádió meghívására tartózkodott Budapesten és adott több koncertet a lengyel jazz sokak szerint legkiforrottabb, legjobb dobosa. Így láthattuk mi is vendégül őt és vele több kiváló zenészt a Jazz Szombaton, s valószínűleg nem okoztak játékkukkal csalódást. Természetesen igen sok hátránya van annak, ha egy együttes tagjai a koncert előtt néhány órával, vagy nappal ismerik meg egymást személyesen, vagy zeneileg. Hozzánk is próbáról jöttek a rádióból, és folytatták ezt egészen a hétfő esti Erkel színházbeli fellépésükig.

Bartkowski bejárta már az egész világot Új-Zélandtól Svédorszáig, számtalanszor járt a jazz „Mekkájában” az Egyesült Államokban. Húszévesen indult el a világhír felé, 1963-ban a Jazz Jamboree-n tört be az élvonalba, még mint a Namyslowski kvartett tagja. Ezután árasztották el őket külföldi meghívásokkal. A másik jelentős esemény pályafutásában a bécsi nemzetközi jazz-verseny volt — ahol többek között Joe Zawinul, J. J. Johnson, Ron Carter, Art Farmer bírálták a versenyzők tudását — 1966-ban. A selejtezőkben (név nélkül egy függöny mögött kellett fellépniük) a legmagasabb pontszámot kapta és csak a zsűri egyre „lazább” munkájának volt köszönhető, hogy végül harmadik lett. „... ki tudja mi történt volna, ha nyerek. Talán én is Amerikában kötöttem volna ki, mint Miroslav Vitous, vagy Jan Hammer, mert az első helyért egyéves ösztöndíj járt a Berklee School of Music-ra” — nyilatkozta régebben. Számtalan lemezen közreműködött, önállóan azonban egyet készített. „Útőhangszeres munkája az egyszerű zenekari tag és a nagy zenei egyéniség ritka egysége” — írták egy róla szóló cikkben. Az alábbiakat pedig a Jazz Szombat koncertje utáni pillanatokban mondta irigyléreméltó pályafutásáról.

— Ön együtt játszott majdnem mindenkivel, aki Lengyelországban élvonalbeli zenésznek számít. Hogyan emlékszik vissza ezekre az időkre?

— Michal Urbaniakkal többször turnéztam az Egyesült Államokban, például a newporti jazz fesztiválon. Csodálatosak voltak ezek a koncertek, Amerika az én világom. Feléptünk még klubokban is, közöttük egy nem a szó szoros értelmében vett jazz klubban, inkább pop klubnak nevezném. Az USA-ban volt alkalmam Tony Williams-szel és Herbie Hancock-kal is találkoznom, illetve zenélnem. A Czeslaw Niemennel eltöltött megközelítőleg egy évre is szívesen emlékszem vissza. Ő volt az a zenész, aki talán sohasem volt két koncerten egyforma. Minden fellépéskor valami újat, eredeti ötletet hozott. Vele utoljára az NSZK-ban volt

szerencsém együtt tölteni néhány napot, noha nem egy együttesben, hanem egyazon koncerten szerepeltünk.

— Önnek megjelent a „Drums Dream” című nagylemeze, mint önálló album. Nem gondolt még arra, hogy egy

saját — Bartkowski együttest alakítson?

— Ez nem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik, mivel nálunk nincs olyan sok jó zenész. Illetve azok, akik számításba jöhetnek, már szerepelnek valamely más együt-

tesben. A legfőbb problémát a jó bögös, vagy basszusgitáros kiválasztása jelenti...

... Pawel Jarzebski megfelelne ezeknek az igényeknek...

... Igen, ő kitűnő zenész, de elég régóta együtt játszik Namyslowskival, így egy új, saját együttesnél nem vehetem számításba.

— Hogyan jellemezné röviden azt a zenét, amelyet játszik?

— Számomra minden zene jó — ha az „jó” zene. Általában a jazz fő irányát jelentő — „mainstream” — zenét játszom a legszívesebben.

— Mi a véleménye a magyar jazz zenészekről?

— Közülük kettőt ismerek közelebbről, Kőszegi Imrét és Pege Aladárt, úgy emlékszem velük már többször játszottam együtt, például Svédországban egy Jam-session-on. Igen jó zenészeknek tartom őket.

— Mit jelent a dobos játéka a jazz együttesnek?

— Mindent. Ritmust és melódiát, ő a motor, a vezető.

— Milyen a jazz utánpótlás Lengyelországban?

— Egy nagyon ügyes altszaxofonost említenék meg, Henrik Miskiewicznek hívják, róla még biztos sokat fogunk hallani, a klubok közül pedig a hangulatos „Akvarium”-ot ez egy igazi profi jazz klub.

— Hogyan állítaná össze kedvenc jazz zenészei supergroupját?

— Sonny Rollins — szaxofon, Joe Zawinul — zongora, Jaco Pastorius — basszus, Jack DeJohnette — dob.

Vértén Sándor

„Képes legyűrni az időt”

írt: »megyek gyönyörűn, huszonkétévesen.«

„Mostanában kezdjük tudni mi, magyarok is, hogy voltaképpen kicsoda Viktor Sklovszkij. Eppen a napokban jelent meg életrajzi könyve Szergej Eizensteinről, a Patyomkin cirkáló világhírű alkotójáról, s ugyancsak félve határozom meg e könyv műfaját, hiszen persze pontosan közvetíti Eizenstein életét is a szerző, de barátságuk történetét, s ugyanily okkal nevezhetném a szovjet film hőskoráról szóló dokumentumerejű beszámolóknak is.” — írja E. Fehér Pál a Népszabadság február 10-i számában, a Kulturális jegyzetekben, „A 85 éves fiatal író” könyvéről.

Viktor Sklovszkij Eizenstein című, magyarul a Gondolat kiadó által megjelentetett könyvének műfaji meghatározása valóban nem könnyű. A szerző maga így vélekedik erről a kérdésről: „E könyvben inkább afféle memoáriról szerepel vállalkok, de ez a memoáriról egy személyben teoretikus is.” Irodalomtörténész, esztéta, filmtörténész, szepirő — és kortárs. Maga is tagja annak a nemzedéknek melyről így ír könyvében: „A húszas években ittasak voltunk, és nem józanodtunk ki mindjárt. Teli voltunk önbizalommal mint a madár, amely nemrég tanult meg röpködni, és nem tudja, hogy még a szárnyak is kifáradhatnak. Fiatalok voltunk, de a józan ellenőrzés azóta sok mindent jóvá hagyott. Eizenstein, a teoretikus, a rendező és a Proletkult színházi részlegének vezetője összesízza huszonkét esztendő volt. Pompás életkor ez. Majakovszkij valamikor így

Pompás életkor, hallatlanul izgalmas korszak és egy nagy szerű művésznemzedék, amelyek számos nagy alakja közül is kiemelkedik Szergej Eizenstein, a Szovjetunió és a világ filmművészetének mindeztől egyégyik legnagyobb egyénisége. Viktor Sklovszkij úgy ismeret meg Eizenstein életével, pályájával, hogy közben átfogó képet kapunk a korszak sokszínű, pezsgő művészeti életéről, eredményeiről, elméleti vitáiról, majd e sokszínűség halványulása idején a nagy vitákat kísérő hatalmas hibákról is. Mindez szűles körű orosz és világirodalmi ismeretanyagába ágyazva, a személyes élmény erejével, élvezetes, feszes — helyenként megindítóan költői — stílusával olyan könyvet eredményezett ami messze túlnő egy szokásos életrajzi mű keretein.

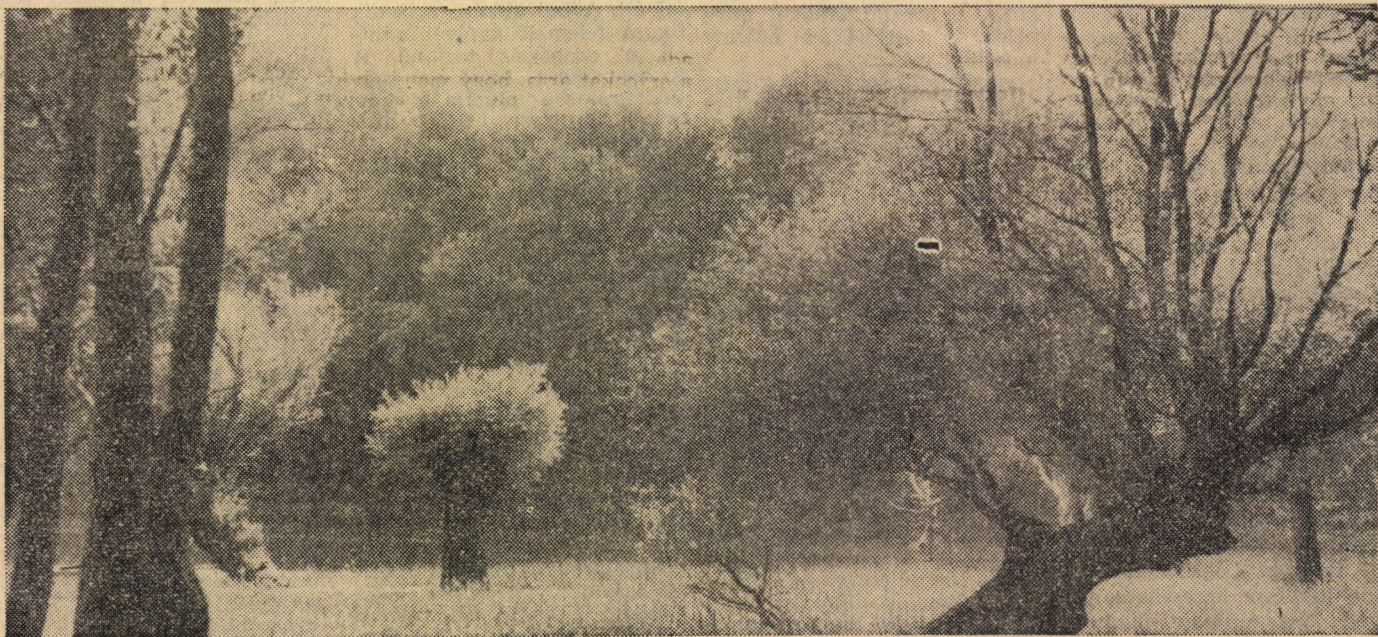
„A művészetnek van egy furcsa tulajdonsága: képes legyűrni az időt... Mi magyarra a művészet halhatatlanságát? Gogol halhatatlanságát, Dosztojevszkijét, aki eljárt beszélgetni Pobedonoszevhez, úgy hallgatta, mint lelki irányítóját, de könyvében megírta a »Nagy Inkvizitort«. Az emberek tanulmányozzák és szembeállítják egymással a tényeket, kikösködják, mi a jelenség lényege, behatolnak a felszín alá, megkeresik a látszat mögött a valóságot...

En például latolgatom, mérlelem Eizenstein munkáját, de átalakítani nem tudnám: munkái mennek a maguk útján, ágaik belenőttek a földbe, és más filmekben nőnek ki újra, megváltoztattak. Itt él földünkön, mindenütt, a Fekete-tengertől a Fehér-tengerig, ott él Mexikóban, az óceánon túl, ott él azokban az országokban, melyek vitában állnak velünk, ott él Japánban, és — megváltozva — újra meg újra virágozni fog mindörökké.

Ami Eizenstein alkotott, nem fog elhervadni, éli a maga öntörvényű életét, és újra meg újra az emberek szeme elé kerül, újra és újra átértelmeződik, és nem ismétli önmagát. Eizenstein úgy nőtt fel, hogy átértelmezte a történelmet, átértelmezte gondolatát utánozhatatlan rajzolatával.”

Fotó: Balázs Gusztáv

TISZA TÁJ

„... fellelni az emberben az Embert”

Hogyan lehet valami magyarul orosz?

A mikor 1976-ban a berlini Volksbühne színpadán — német rendezésben, német színészekkel, német közönség előtt — láttam Örkény István Macskajátékát, döbbsentem rá arra, hogy létezik nemzeti színjátszás, van nemzeti színház. Ez volt az első gondolat, ami január 26-án, a Vigszínházban a Bűn és bűnhődés premierjén felöltött bennem.

Hatalmas, megvalósíthatatlannak tűnő vállalkozásba kezdett Jurij Petrovics Ljubimov és Jurij Karjakin író, szociológus, Dosztojevszkij regényének színpadra alkalmazásával. A várva-várt bemutató előtti izgalom egyre fokozódott, hiszen a sajtó pontosan figyelemmel kísérte a bemutató alakulását az első megbeszélésektől, a próbákon át, Mádi Szabó Gábor bravúros beugrásáig; nem titkolva el, hogy ez nem egy „sima” időszak volt. Ljubimov olyan rendező-egyéniség, aki mértani pontosságú előadást szerkeszt meg, képzel el, s mindezt átszűri saját újjáalkotó, ítélező szemüvegén, amelynek eredménye a pontos hatás és asszociáció, a színházi ámulat. Van-e itt egyáltalán tere színészi egyéniségnek? Ez a kérdés egészen az előadásig megválaszolatlan maradt, addig folyt a vita, gyűrték a kiszűrődött hírek a próbák feztett, megerőltető furcsa mivoltáról.

„A teljes realizmus segítségével fellelni az emberben az Embert” — vallja Dosztojevszkij alkotói célkitűzéséket. A színészek e mondat szellemében akarták megoldani szerepüket. Különösen abból az adásból derült ez ki, amit január 27-én sugárzott a TV, mintegy a bemutató történetének summázásaként. Itt vallott a főszereplő, Kern András arról, hogyan birkózott a szereppel. Ez a kifejezés a színikritikában már lassan közhelyszámba megy, de itt — látva Kern arcát, idegrendüléseit, alakítását — valódi tusáról van szó, ami még a bemutatón sem dőlt el egészen... Garas Dezső Marmeladov-alakítása megrázóan lélekteljes volt, ugyanígy Ruitkai Évát is, a megőrült feleség szerepében. Az aggó, mindent feláldozni hajlandó anyát Földi Teri formálta meg. Szonya keservesen megnyomorított lényéből Kútvolgyi Erzsébet igaz, emberséges vonásait hangsúlyozta, amellyel nyomora még visszataszítóbban jelent meg. Lukács Sándor alakítása mintha csupán a rendezői utasítások követése lenne. Porfirij kimért, de humánus, az igazságot képviselő embert Tordy Géza alakította. Bár nincs sokszor a színpadon, szerepének nagy súlya van, mert Ljubimov általa is ítélik: ő a sokarcú nagyon árnyaltan ab-

rázólt Raszkolnyikov ellenpontja. Egri Márta mint Dunya, a Szvidrigaljovot alakító Mádi Szabó Gábor, a jóbarát Razumihin szerepében Szombathy Gyula, valamint Nasztaszjaként Halász Júlia és még sorolhatnám a neveket, igenis hozzáértettek magukból valamit a rendezői elképzelésekhez, és ez az előadások folyamán csak erősödni fog.

Ljubimov oroszul lélegzik, szívja a cigaret-táját, oroszul érez, ez az a misztikum, ami áthatja a színészeket, amitől ugyanakkor (saját bevallásuk szerint is) félnek, ez az a misztikum, ami oroszra varázsol minden magyar szót. Ehhez a misztikumhoz segít hozzá David Borovszkij díszlete, Edison Genyiszov csodálatosan kifejező, pontosan alkalmazott, színes színű zenéje, Jánoskuti Márta jelmezei. A Raszkolnyikovra ránehezülő súly, a kettős gyilkosság, a bűnösség tudata jelenik meg a két áldozatot és szobáját megjelenítő felfüggesztett „bűnbölcöben”. A rozsdás „kapuk” egyaránt hű hangulatot keltek nyomorult szobabelsőként, mint árkaos utcákat. Hogy a néző mégse merüljön el a misztériumban, a sokféle hatásban, mintegy elidegenítő effektusként a nézőtérre időnként világos van, sőt, fényesörök pásztázzák a földszinti és emeleti sorokat. „Nem álom ez!” — mondja Ljubimov. Itt mindenkinek itélnie kell méghozzá helyesen. Raszkolnyikov, a raszkolnyikovok és önmaga felett. Azt hiszem, mindez kiderült volna az előadásból anélkül is, ha kimarad belőle a nyilatkozatokból, sajtóból (túl) jól ismert motíváció: a félreértelmezett Bűn és bűn-

hődést elemző iskolai dolgozatok színpadi megjelenítése.

Ljubimov monumentalitása nemcsak bennünket, nézőket ragadott magával. Olyan is kolapendája volt ez egy a magyartól annyira más rendezési módszernek, aminek minden képpen hatnia kellene nálunk. Ljubimov új magyar körülmények között, magyar színházban alkotta meg — ha csatározások árán is — tervezett Dosztojevszkij-sorozatának első darabját; természetesen saját koncepciója alapján, olyan módon, hogy sokáig emlékszem majd az előadás akár legapróbb részleteire is. Jó volt látni Ljubimovot színészeivel össze ölelkezve... ahogy ott álltak a hatalmas taps viharban. Mintha az ő megelégedettségük örömeiket éreztük volna mi, nézők is; valam nem mindennapnak voltunk a részesei.

Nagyon jó dolog, hogy egy magyar színházban valami mást láthatunk végre, mir a megszokott. Olyat, ami vihart vált ki, arról beszélni kell, ami szokatlanságával művészeti-színházi életünk nem mindennapi eseménye. A közelmúltban adódott másik péld is a rendezőcsere, azaz a különbséggel hozta Anatolij Novikov, a szimteropoli színház rendezője az eredeti szovjet előadást adaptálta a kecskeméti Katona József színházban Stein Verziójának bemutatásakor. Szívesen látnánk többkülföldi társulat vendégjátékát illetve vendégrendező meghívását. Nem elég csak hallanunk például a lengyel avantgarde színházról, látni is jó lenne már.

Schütt Margit

Közgyűlés a KSC-ben

A KSC közgyűlése. Fotó: Fáth Péter

Február nemcsak a farsang hava, de a különböző gyűléseké, így a tsz-, vagy éppen a sportközgyűléseké is. Alkalmasság az időpont arra, hogy egy-egy közösség visszatekintzen az elmúlt esztendőre, értékelje-elemesse az elért sikereket s számot vessen az esetleges kudarcokkal is.

Igy tett február 15-én egyetemi sportklubunk, a KSC is. A tanácsstermet szépen megtöltötték a küldött-közgyűlés résztvevői: az egyetemi szakosztályok jeles képviselői és a klub vezetői. A háttérben húzódtak meg szerényen a klub

legfiatalabbjai, az úttörő korú cselgáncsosok.

A programnak megfelelően először Molnár Sándor, a klub elnöke tartotta meg a vezetőség beszámolóját. Értékelte az elmúlt évben elért eredményeket, s többek között kijelentette, hogy a fő feladat a verseny- és tömegsport biztosítása. A siker titkánaként a belső szervezeti egységet, a testnevelési tanszék és a KSC közötti jó együttműködést említette. Szó esett természetesen a létesítményhiányról, amely gátolja az előrelépést, de az is elhangzott, hogy szó van a

2-es villamos vonalán levő röplabdás szabad téri pályákka való átalakításáról, ám erre vonatkozóan döntés csak később várható.

Molnár Sándor beszámolt arról is, hogy az egyetemi sport helyzete nemrégiben a párt vb napirendjén szerepelt. (Erről előző számunkban részletesen beszámoltunk.)

A divatos mozgalomról szólva a KSC elnöke megállapította, hogy az „Edzett ifjúságért” akciónak nem a jelvénytérítés, hanem a rendszeresség kell, hogy a célja legyen. Ez ügyben az év végére már bizonyára kedvező eredményekről is be tudnak majd számolni.

Ezek után következett az egyes szakosztályok értékelése. A KSC hét sportágának tíz szakosztálya összesen 341 igazolt sportolóval rendelkezik, s ennek jelentős része egyetemista; főleg közzé, de azért akad közöttük más egyetemről való is. A fő cél az, hogy a KSC az egyetemisták klubja legyen.

Kiemelt a fejlesztési tervben szereplő szakosztály a cselgáncs, valamint a férfi és női kosárlabda. Az első jó utánpótlás-nevelésért kapott dicsőre, míg az utóbbiak az NB II-ben való helytállásukat. Kedvezően az utánpótlás helyzete a férfi és női

röplabdában. (NB I-es röplabdásainknak egyébként ettől az évtől megint új edzője van. Hátha ő majd segít elmozdulni az örök ötödik helyről.) A tájékoztató futóknál gondot jelent az elsősök kis száma: itt különben tizennegy fiú és hét lány sportol. A természetjárást tömegsportként kezelik, csak éppen a tömeg hiányzik; egy-egy túrát ugyanis mindössze 10-12 résztvevővel szoktak lebonyolítani. Az asztaliteniszezők a Budapest I. osztályban szerepelnek, változó sikerrel. A kézilabdázók közül a nők válságos évet zártak, mivel félétől nem volt edzőjük. A fiúknak van edzőjük, s reménykednek, hogy idén előre tudnak lépni, a Budapest II. osztályba.

Ezután a Számvizsgáló Bizottság jelentését ismertette Török György, majd következtek a hozzászólások. Mintegy három hallatták is a hangjukat. Ez bizony kisebb-fajta érdeklődésre enged következtetni, vagy pedig ennyire elégedett mindenki? Ki tudja? Mindenesetre sajnálata, mert ez is jó alkalom lett volna arra, hogy a szakosztályok tagjai megismerjék a többiekkel. Végére is ugyanannak az egyesületnek a tagjai. A végén a kiemelkedő teljesítményt nyújtó sportolók könyvjutalomban részesültek.

Ellenszél ellen

Téma lett mostanában a magánélet. Vagy, hogy egyértelműbben fogalmazzak: „a család és a házasság”. a „milyen X. Y. színész, író, filmrendező, vagy éppen labdarúgó-szövetségi kapitány családja-felesége, otthonának hangulata”, vagy a „mit gondolnak a fiatalok a házasságról, jövőendő munkájukról”? Az előbbiekkal interjúk formájában hetilapjaink foglalkoznak, az utóbbi témában riportköteteket, igaznak tetsző regényeket sokasodnak. (Hogy csak a tavalyi könyvvel egyik „fogó” darabját; Sulyok Katalin: Úgy szeretnék férjhez menni-jét említsem, de itt van Új helyi János Vagyódása, vagy Bárány Tamás Velünk kezdődik minden-e, no meg Siklós László riportkönyvei. (Sulyok Katalin könyvében teljes a választék: szó van a falu szemé mindent lát környezetben élő fiatalokról (van aki kitörni akar, van aki a dunyhahuzatát számolja), megjelenik a megejtett lány, a bepálinkozott fiú, külön fejezetben a diplomások gondolai, a pártában maradt vezetők történetei. Itt már érdemes figyelni, hiszen kis szerencsétlenséggel bármelyikük sorsa a mi nyakunkba is szakadhat néhány hónap múlva. És sehol egy olyan, amit megkívánnék!

Még emlékszem egy, a Közgazdaszban néhány évvel ezelőtt megjelent cikkre. Sebők Johnny véletlenül nyakoncsipett egy végzős lányt a Magyar Hirdetőben: — huszonhárom éves, százhatvanöt cm magas, barna, csinosnak mondott diplomázó lány megismerkedne intellektuális érdeklődésű férfival, házasság céljából — aztán ebből kiindulva körüljárta a magánélettel kapcsolatban az egyetemen.

Hol voltunk mi még a végzéstől akkor! De azért alaposan kitárgyaltuk: igaz van, biztos betegesen visszahúzódó, vagy kibírhatatlan természetű, esetleg szörnyen válogatos — így vélekedtek legtöbben. Akkor számomra tökéletesen megnyugtató magyarázatul szolgált az az gondolatok, amelyekkel maga a diplomázó lány értékelte helyzetét: falun élt, ott volt diák, minden gondolatával a szigorú családhoz tartozott. Félt a nagyvárostól, nem hozott emlékeket jó középiskolás heccéről, nem voltak tapasztalatai a társaságról. Nem tudta összeszámolni, hány srácot „szédített”, hiszen nem volt számolnivalója. Nála még az egyes sorszámmért lehetett pályázni. A minden mindegy hangulatban még félresikerült egyetemi próbálkozásait, tanulságaikat is elmondta: „... egyre többet maradtam odahaza a szobámban. Tanultam, olvastam, vagy csak rádiót hallgattam. Az egyetemi csoporthoz sem kötött semmi. Huszan voltunk, tizenöt lány, öt fiú. Hamar kialakultak a párok, a többiekkel nem törődött senki. Néha eljártunk közösen színházba, kirándulni, de nem volt sok értelme, nem hiányzott ez senkinek...” A kisebbségi érzés egészen úrrá lett rajta, teljesen elbizonytalanodott, kicsúszott a lába alól a talaj.

Most az egyetemi négy év másik végén újraolvasva ezeket a sorokat elgondolkozom a saját csoportomon. Kísérletes hasonlóság, még abban is, hogy mi is huszan vagyunk, s ebből tizenöt lány és öt fiú...

Vajon nálunk hányan csak lódtak ennyire?

★

Még a vizsgaidőszak közepén történt, hogy a kollégiumban megkerestem egy diákházaspárt. A történetüket szerettem volna megírni, „A házasságok az egyetemen kötetnek” sorozatban. A lány évfolyamtársom, de csak futólag ismertem, a fiúval együtt jártam középiskolába, róla jóval többet tudtam. Nem az érdekelt, mi-ből éneket, hol és mikor ismerkedtek meg, segítik-e egymást a tanulásban. Arra voltam kíváncsi, mi húzta őket egymáshoz az egyetem mindennapi rohanásában, hol és hogyan akarnak élni és dolgozni, mivel küzdenek majd a megszokás, megalkuvás ellen, milyenné nevelik majd márciusban megszülető gyermeküket. Szóba került sok minden, a diploma, és közben kitárgyaltunk egy csomó problémát, ami engem is foglalkoztat. Ez alatt rájöttem, hogy nincsen sztorijuk, amit meg lehetne írni okulásul, vagy követendőként. Náluk egyszerűen csak nem dohánják a férj a szobában, mert a feleség kisbabát vár, és tanakodnak, hogy melyik szülőhöz menjenek karácsony estére, hogy senki meg ne bántódjon, nem terzik meg a gyermekük számát és egy-egy napjukat, készülnek a munkájukra, kíváncsiak, hogy milyen lesz. Akkortájt fontolgatták, legyen-e lemezjátszó, mert bár nincs felesleges pénzük, de egy mai lemez egész más-képp szólna majd, ha csak évek múltán juthatnának hozzá...

★

S hogy most miért jutott mindez eszembe? Mert a Népszabadság február 5-i száma pánikba esett debreceni egyetemistákról ír. Akik nem találják a helyüket, félnek a végzéstől, attól, hogy a maguk lábára kell állniuk, hogy új környezetbe kerülnek, s képtelenek tovább egyedül élni, hirdetések útján próbálnak fejezteszteni férjhez menni. Úgy gondolok, legalább ez a biztos (?) alap legyen a következő évek megpróbáltatásainak (?) elviseléséhez.

Tudom, hogy nem egyszerű dolog valami újat kezdeni, új helyen, mások között, csak saját erőnkre, esetleg csetlőbötöl barátaink bátorítalan tanácsaira támaszkodva. No de egyszerűen el kell kezdeni! Az is világos, hogy a pálya előmésedék, ebből adódóan az egyetem is (vagy fordítva), hasonló a helyzet az egyetemeken magy részénél, s ez problémákat okoz a társkeresésnél. Azzal is tisztában vagyok, hogy az elhelyezkedés sem mindig fenéki tejfő, néhol alig csurran-cseppen valami izgalmasabb feladat.

Mégis irtódom az egyre emelkedő válsági statisztikáktól (amelyek mellől sosem hiányoznak az intelmek: — csak felelőséggel, csak megalapozottan), és elegendő van a pályájukba beleunt, belebukott fiatalok „húen” bemutatott csapataiból.

Nem szeretem, ha elrontott — megkeseredett — megkeserített sorsokat dörgölnek az orrom alá, szinte büzlenek a biztatástól: ne ugrálj, öregem, neked is csak ennyi jut! Pedig eltökélt szándékom, hogy igenis próbálkozzam, sőt még lelkesedem is hozzá, de az egyéni problémák negatív példaként feldolgozott kaján sorfala meg a Népszabadság-cikkben is megszületett pszichológus ellenszél fűző elemzése nem hiányzik.

A témát ezzel nem tekintem lezártnak Szeretnék utána járni, vajon idén, nálunk milyen elképzelésekkel várják a IV.-V. évesek a júniusi, ki mit és mennyit gyűjtött magába az egyetemen adódó lehetőségek kihasználásával.

m. g.

„Amíg kellek, csinálom”

(Megtörtént. Szavának súlya van. Nem fecsegő ember. Gyömrői Gábornak hívják, az egyetem első évfolyam felelőse.)

— Megszoktam, hogy ne a levegőbe beszéljek. Mielőtt felvettek az egyetemre, két évig dolgoztam olyan emberek között, akik nem tűrték a mellébeszélést. Különbösen is, azt hiszem, hogy nem beszélni kell, hanem mondani valamit.

(Sokan akkor ismerték meg, amikor elsőként évfolyam titkárnak jelölték. Nem vállalta a funkciót.)

— Amikor megkezdtük, nagyon keveseket ismertem az egyetemen, s az évfolyamon is. Azt is tudtam, hogy különböző gondolkodású srácok jöttek itt össze. Ismerkedni akartam ezzel a világgal. Erre legalkalmasabb területnek a kollégium látszott, már csak azért is mert középiskolában is a kollégiumban kapcsolódtam a mozgalomhoz. Sikerült is sokkal összeharózkodnom, vitakoztunk, de mindannyian ugyanazt akartuk: valami jobbat, tartalmasabbat.

Persze olyanok is voltak, akikkel nem mindenben értettem egyet — miért is ne lettek volna? De azért igyekeztem meghallgatni mindenkiéket a véleményét.

Ezek a beszélgetések sokat segítettek abban, hogy év végére valami képem legyen az itteni életéről.

(Tavaly szeptemberben ipar kari I. évfolyam felelős lett. November elején megbízták az egész egyetem instruktóri munkájának irányításával. Sokan azt mondták rá: fiatal.)

— Vadász Endre, aki alkorkoriban egyidejűleg volt ipar kari és egyetemi első évfolyam felelős, még az első év végén beszélt nekem erről a dologról, vagyis arról, hogy én venném át az ő helyét az ipar karon. Aztán amikor elvállaltam és csináltam is, ő kért és javasolt a mostani funkcióim betöltésére. Persze nem elsősorban a rábeszélés miatt vállaltam. Valahogy úgy éreztem, hogy az első évfolyam olyan erő, amelyet az instruktörök minden jószándéka mellett sem lehetett aktivizálni igazán. Én tavaly el-

tem ezt az életet, és úgy gondoltam, hogy itt még sok mindent lehet és kell tenni.

Elővettem az elődeim által írt jelentéseket, összefoglalókat; beszélgettem régi instruktörökkel és elsősökkel; megpróbáltam megkeresni, hogy ha hibáztak, hol hibáztak, a problémákat hogyan oldották meg. Kikerestem a Közgazdaszban megjelent cikkeket, átböngésztem a vitákat. És amikor mindezen túl voltam, látnom kellett, hogy a mostani helyzet már más.

(A KISZ-bizottságon mindig várja üzenet. Naptársa tele van nevekkel, telefonszámokkal, elintézendő ügyekkel. Reggelente karikás a szeme. Éjjel tanul.)

— Úgy indultunk neki ennek az évnek, hogy csak a régi tapasztalatokra építettünk. De már a gólyatáborban látnunk kellett, hogy ez az első gárda más, nagyon más, mint az előzőek. Ma már kiderült, hogy itt elméletieskedéssel nem sokra megyünk. A nagy célok, a „szocialista szakemberképzés” kicsit háttérbe szorultak, legalábbis abban a formájukban, ahogy brassúránkba leírtuk.

A mostani srácok valahogy másképp reagálnak a társadalmi problémákra. Másod-harmadkézből táplálkozó információkra alapozva mondanak véleményt — többnyire csak egymásnak.

Vagy egy másik dolog. Teljesen megdöbbentő, hogy mennyire befelé fordulnak az emberek. Alig vannak néhányan, akiket az is érdekelt, hogy közvetlen környezetükön kívül mi történik.

Ezek a problémák felmerülésük pillanatától tőlünk is másfajta munkát követelnek.

(Egyik cigarettáról gyújt a másikra. Mielőtt az egyetemre került volna, nem dohányzott.)

— Most úgy tűnhet, hogy bántom az elsősöket. Holott sem ezek, sem az év közben felmerülő többi gond nemcsak az ő nyakukba varrható, sőt elsősorban nem őket kell okolni.

Rossz a mozgalom év szerkezete. Mire a kezdeti nehézségek után sikerül beelendülniük, következik a vizsgaidőszak, s ezután a márciusi értékelő taggyűlésekig már alig van egy hónap. Nem csoda, ha nincs mit értékelni.

A KISZ-szervezet, a csoporton kívül „igényt tart” az emberekre a kollégium számtalan rendezvényével, hogy ne csak egy ágyrajró hely legyen — ez így helyes; a régi baráti kört sem lehet (és nem is kell) felrúgni. Új

szórakozási és kulturálódási lehetőségek tárulnak fel, és persze senkitől sem lehet eltagadni a magánélethez való jogát. Ezek a hatások komoly konkurenciát jelentenek a csoport, mint közösség kialakulásának. Ezért van az, hogy márciusra a legtöbb csoportban csak a kollégiumi szobák és a katonai cimborák ismerik egymást. Az éppen hogy csak összeállt csoport közösségformáló célzatú programjával nehezen veheti fel a versenyt a sok-sok más hatással szemben.

(Instruktóri értekezletre a sürgős témák hosszú listájával érkezik. A huszonnyel csoport problémáit többnyire ismeri. Minden instruktórral beszélget. Bármirol.)

— Megszületése óta sokat vitatják az instruktóri hálózat létezésének jogosságát. En azt hiszem, hogy ez nem lehet vita tárgya. Az megint más kérdés, hogy konkrét megvalósulása nem mindig felelt meg az elvárásoknak.

Az instruktóri hálózat nem óvó néni és óvó bácsi gyűlése. Amellett, hogy persze feladatunk megmutatni, melyik tanszék hol található, hol kell a jegyzeteket, vagy netán uv. jegyet venni, az elsősök az instruktörökön keresztül találkoznak valamiféle olyan elvárással, amely később általánosítottá válik majd egyetemi életük során. A gondolatok befogadásának, saját elképzeléseik esetleges átforgálásának képességéről van szó. Olyan tudatos társadalomszemlélet alapjainak lerakását kellene megvalósítani, amely, amellet, hogy hadakozik az emberileg megváltoztatható hibák ellen,

magáéának vallja a jelen valóságát.

Ez így nagyon fellengzősen hangzik, de sajnos tapasztalatból tudom, hogy sokan 18-20 évesen megváltoztathatatlanak vált világképpel érkeznek az egyetemre. Az instruktörök tehát — és szerintem nekünk most ez a legfőbb feladatunk — segítenünk kell filmlátogatásokon, vitákon, beszélgetéseken, s ki tudja még, hányféle formán keresztül a reális, önálló vélemény kialakításában. És persze az is feladatunk lenne, hogy rábíruj a srácokat arra, hogy mondják ki a véleményüket.

(Néha leül és még maga elé. Aztán ingerülten felcsattan. Mászor csodálkozik. És van, hogy fáradt.)

Ameddig kellek, kellenek a gondolataim, elképzeléseim, csinálom. Úgy érzem, most ezen a helyen tudom magamat legjobban hasznosítani. De ez csak az önmegvalósítás egyik oldala. Szeretek moziba, színházba járni, olvasni, sok minden érdekel. Nem vagyok mozgalmár.

Volt már olyan, hogy komolyan gondolkodtam azon, nem csinálom tovább. Bénít, néha nem érzem, hogy csinálom valamit. Hogy ha elmondom a véleményem, nem kapok rá választ. Így nem tudom, mikor hibázom. Nem tudom, mivel szemben kell érvelnem. A régi görögök azt tanították, hogy vitakozni csak akkor lehet, ha mindkét fél világosan kifejti álláspontját. Én azt hiszem, elég sokszor és elég világosan kifejtettem. És még sok helyről várom a választ. (Valaki megkérdezte tőle, van-e ars poetica? „Van” — felelte. „Dolgozni kell.”)

K. L.

HUMORZSÁK

— Mama, azt álmodtam, hogy beleestem a folyóba. Olyan erős volt a sodrása, hogy alig tudtam kiúszni a partra.

— Nagyon megijedtél, kisfiam?

— Nem, arra gondoltam, hogy reggel már nem kell mosakodnom!

Sorozáson az újonc bizonyítani akarja, hogy rosszul lát, és nem alkalmas katonának:

— Doktor elvtárs, látja, azt a szöveget a falban?

— Látom.

— Én viszont nem!

— Elvették a jogosítványomat — így a férj.

— Miért? — így a feleség.

— Mert amikor szondáztak, túl kevés vért találtak az alkoholban!

Két skót beszélget:

— Még mindig nem nősültél meg, Johnny? Hiszen már két éve özvegy vagy...

— Tudod, Jack, már bemutattak néhány egészen megfelelő hölgyet minden tekintetben kifogástalanok voltak, csak hát...

— Mi a baj, nem szeretted őket?

— Dehogyan, másról van szó. Úgy áll a dolog, hogy egyikük sem volt tüdőbajos.

— Tüdőbajos? De hát mire kell ez neked?

— Tudod, az én néhai feleségem tüdőbeteg volt, és a halála után maradt a gyógyszeréből. Hát azt gondoltam — ez a drága orvosság mégsem vesztet kárba!

Öreg liba

Három napja ettek utoljára. A karpaszományos a tisztaság szélén ült és az eget bámulta. A hadnagy mellette feküdt a fűben, aludt. Álmában a fűbe harapott.

Az öregasszony lassan közelgett feléjük.

— Tíz perc múlva béke lesz — mondta a karpaszományos. A hadnagy felriadt, álmosan hunyorgott. — Mi van? — kérdezte.

A karpaszományos maga elé bámolt. Számolt magában hatvanig.

— Mi van? — kérdezte megint a hadnagy. Borostás volt és éhes.

— Kilenc perc múlva béke lesz — mondta a karpaszományos.

Az öregasszony már csak száz méterre lehetett tőlük. A hadnagy felült, a karpaszományos az orrát piszkálta. Egy lövedéket szedett ki belőle. — Mi az? — kérdezte a hadnagy. Ilyen volt mindig, csak

az érdekelte, hogy mi van, meg hogy mi az.

— Ennek löttek. — A karpaszományos a lövedéket nézte.

Az öregasszony közben odaért hozzájuk. Láttak már ilyen öregasszonyt. A hadnagy ránézett. — Mi van?

Az öregasszony összerézett. — Nem látták a fiamat?

A kérdést a karpaszományos nyoszhoz intézte. Az nem válaszolt. Az öregasszony leült melléjük a fűbe. Kitérítette a térdkalácsa. A hadnagy szemé élesen villant. Ehes volt és borostás.

— Melyik fiát? — kérdezte a karpaszományos.

Az öregasszony újból összerézett. — Hogy melyiket? Csak egy fiam van. Szúrósan nézett a karpaszományosra. Az megint az eget bámulta.

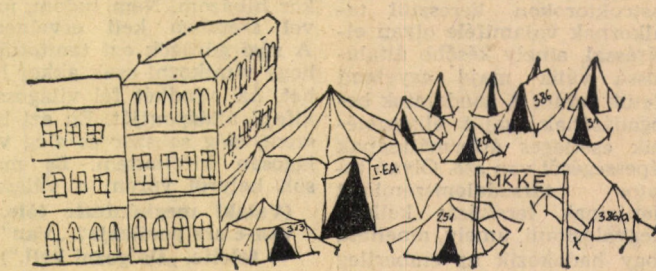
— Öreg hiba — mondta végül. Felállt, intett a hadnagnak, elindultak. Az öregasszony utánuk nézett, megvárta míg messze érnek.

— A te anyád öreg liba — mondta csak úgy maga elé. Kötényéből kenyeret, kolbászt vett elő és komótosan enni kezdett.

F. S. P.

AZ OKTATÁS TANÁRTANULÓI KÖZÖTT

AZ OKTATÁS TANÁRTANULÓI KÖZÖTT

A rajzokat készítette: Halász Géza

„Nem vágyom népszerűségre”

zöje voltam. Tavalyi tanszéki jellemzésemben azt írták, hogy kissé merev vagyok. Lehet, hogy így van.

— Egyik kollégája szerint ön érdekes egyénisége a tanszéknek. Pezseg az élet, szinte forr a levegő ön körül, s jókat lehet vitatkozni önrel.

— Szeretem mindenről elmondani a véleményemet.

— Főnöke véleménye az hogy megbízható, jó trányító és szervező. Ennek köszönhető, hogy ez év elejétől tanszékvezető-helyettes lett.

— Elégé benne vagyok a sportéletben, s talán jól át is látom az egészséget. A kinevezésnek egyébként belső okai is voltak. Szeretném még jobban megkönyömitni tanszékvezetőnk munkáját.

— Ön régi sportvezető.

— Tényleg sok mindent csináltam, s szívesen elvállalok szinte minden munkát. Hat évig az MTS-nél dolgoztam mellékállásban, táborvezetőként, öt évig szerveztem az országos főiskolai bajnokságokat, most tagja vagyok a Spartakiád szervező bizottságának, s a KSC elnökhelyettese lettem.

— Vezetőként, vagy edzőként érzi jobban magát?

— Edzőként. Feltétlenül. Úgy együtt, szorosan egymásra utalva érzük el az eredményeket, vagy éppen keserűnk a kisebb kudarcokon. Vezetőként azonban az ember kissé távolabb kerül az ilyen közös, nagy örömtől, s bánatoktól, ami csak egy kisebb kollektíva sajátja. Sajnálom is, hogy le kellett mondanom az edzősködésről, a vezetői munka miatt.

— Rengeteget dolgozik. Hogy bírja erővel?

— Hát munka az bőven akad; nézzen oda az asztalomra! Szerencsére azonban könnyen dolgozom, nem fáraszt a sok munka.

— Mivel tölti a szabad idejét?

— Munkával.

— S mi a hobbija?

— A testnevelés, a sport. Nagyon szeretek ezzel foglalkozni. Különböző legényember vagyok, az édesanyámmal élek együtt. Egyébként eléggé széles, sokrétű az érdeklődési köröm. Szeretek az irodalmat, a zenét, gyakran járok színházba, s van néhány kisebb baráti társaságom, akikkel rendszeresen összejárunk. Szeretek kártyázni; most éppen tarokkozni tanulok.

— Általában optimista, vagy pesszimista természetű?

— Nem vagyok pesszimista. Ha az lennék, akkor például a kevésbé ügyes gyerekekről le kellene mondanom, s csak az ügyesekkel kellene foglalkoznom az órákon. De nem ez a feladatom. Optimista vagyok. Ezt a szakmát másként nem is lehet csinálni!

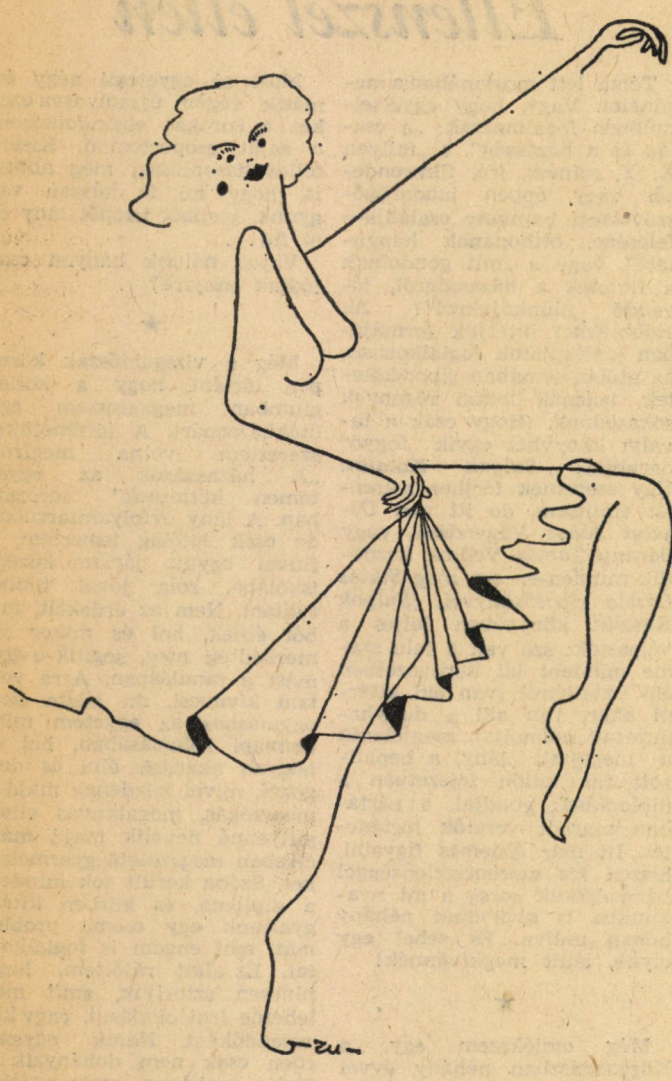
Borsi László

Cselgáncs

Február 18—19-én került sorra az utánpótlás idej első országos rangsorversenye több mint 300 résztvevővel. Szakosztályunk 20 versenyzőt indított. Hatan szereztek közüjük helyezést: Tardi László és Varga Ferenc I., Ambrus Zoltán II., Kikillai Gábor III., Bakos István és Sente Zsolt V. lett.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Felelős szerkesztő:
FARKASINSZKYNE HALAY EDIT
Szerkesztőség: Budapest IX.,
Dimitrov tér 8.
Telefon: 174-548
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha L. tér 3.
Felelős kiadó:
Csollány Ferenc
78-74 Szikra Lapnyomda
Budapest
Felelős vezető:
Roder Imre igazgató

Mézesség

Eszem ágában sincs bárkit is lebeszélteni arról, hogy sportoljon. Am, amikor meghallottam a legújabb felhívást mégis azt kell mondanom, hogy lassan a testtel. A sportolni vágyóknak ugyanis pusztán a következőket kell teljesíteniük: 100 kilométeres kerékpározás, futás a Velencei tó körül 28 kilométer, 4 kilométer úszás Balatonfüred és Tihany között, 70 kilométer evezés a szentendrei sziget körül és 30 kilométeres gyalogtúra télen. Ezekből négyet 1980-ig ajánlatos letudni, ugyanis értékes jutalom is vár azokra, akik képesek az előbb említett feladatok megoldására. Az Expressz ajándéka-ként ingyen és a helyszínen nézhetik végig a moszkvai ötkarikás eseményeket, amennyiben az országos sportvetélkedőn is jól szerepelnek. Nem mondom, csábító ajánlat. Tulajdonképpen meg is érne. Csak hogy félt: kevés lesz az akarát; ide már edzett, erős szív, tüdő és izom is kell. Márpedig azok, akikért az egész „Edzett ifjúságért” mozgalmat kitalálták, aligha rendelkeznek ilyen adottságokkal. Igen, edzeni kell. Am, akinek jelenleg gondot jelent egy kilométer lefutása is, az nem biztos, hogy rövid két év alatt körbefutja a Velencei tavat (felkészülési tanácsadás nélkül), de ha ezt mégis megtenné, akkor is ott a kétség: tud-e száz kilométert pedálozni, ha most még mondjuk a bringán való egyensúlyozás is gondot jelent és így tovább. Bár ne lenne igazam!

Mindenesetre kíváncsi vagyok, hányan és kik fogják teljesíteni ezeket a nem mindennapi szinteket. De az is lehet, hogy ezt azoknak a sportolóknak találták ki, akiknek saját sportáguk követelményei, az olimpiai kiküldetési szint nehézségeket okoz ugyan, de a fent említettek esetleg tudják produkálni. (Sejtem, hogy nem így van, de másra nehéz gondolni.)

Mégegyszer mondom: nem akarok senkit sem el-tántorítani ettől az egészsőtől, hiszen végül is a mézesség sem akármilyen: Moszkva és az olimpia. De azért, ha tanácsolhatok valamit: nem árt mértéket tartani! Mindenben, de a sportban különösen.

B. L.

Meghalt mert...

Lift mellett jobbra le. Ott a menza. Előkelőbben úgy is mondhatjuk, az Étterem. Ennél lejjebb már nem is lehetne. Koszarozóknak belépés csak fej elvesztéssel. Nem az örömtől. A mennyezettől. Bent kellemesen áporodott langyos konyhaszag. Asztaloknál isznak. Meleg vizet. A meleg víz élet, erő. Egészségre! Esznek is. Jégcsappal tűzdelt sertésbordát. Más nevén: frissensült. Né-hány asztalon apró sóhegyek. Csináld magad — az ebéded.

Hosszú sorok várnak a sorukra. De még nem érték oda. Közben szerelmek és pókhalók szövődnek. Utóbbiak a tartósabbak. Egyszer csak elérkezik a pillanat. Az I. döntés. Mivel célszerűbb a húsdarabolás, kanállal vagy villával? Marad a krumplicsözelék. Valaki tányérjában,

mert paradicsomoskáposztának nézte. Utóbbiak megőrült, de a csalódástól megőrült. Nem ő az utolsó. De az első se. Egy a napi sokból.

Türelem — fővisek rózsát terem, virág nélkül. Meg kartáji zsidbadást. Meg idegösszeomlást. Súlyosabb esetekben éhhalált. Fejtán a felirat: „Meghalt, mert szeretett. Volna enni.” Az edzettebbjének megadatik a II. döntés is. Válassz a kettőből egyet. Úgyis a másikat kapod. A köszönőszavak minden esetben hangosan, érthetően ejtendők. Fontos a jó modor. Legalább az ablak egyik oldalán.

Ebéd előtt jót tesz a séta. Megy az ember, megy az ember Kanizsára. Már annyit ment, hogy azzal az erővel ott is lehetne. De nincs ott. Bár ott lenne! Egy üres szék az oszlop mögött.

Jól lakott. Múlt hónapban Bözsi néninél. Most egy ná-la húsz évvel fiatalabb kutyával él együtt. Nem baj.

Fel a harmadikra. Száz veszélyen át. Titkon egy vakodöntés. Mivel célszerűbb a húsdarabolás, kanállal vagy villával? Marad a krumplicsözelék. Valaki tányérjában,

— leg —